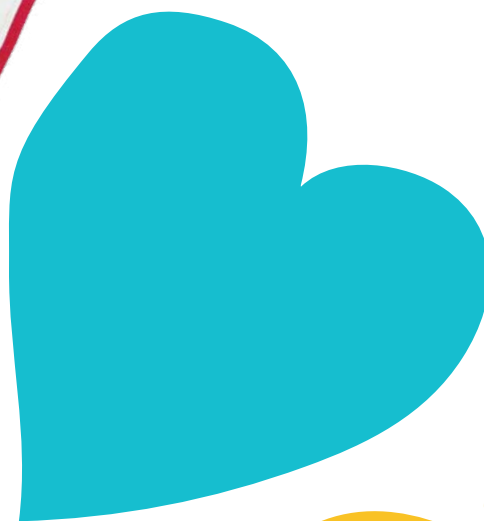

DATGANIAD ANSAWDD BLYNYDDOL 2017/18

GIG
CYMRU
NHS
WALES

Iechyd Cyhoeddus
Cymru
Public Health
Wales

CYNNWYS

Gair o Groeso	2
Ein gwaith celf	4
Fe ddwedon ni, fe wnaethon ni	8
Cymru iach	11
Cadw'n ddiogel	15
Ein heffaith	22
Cydraddoldeb	28
Gweithredu'n brydlon	32
Ein staff	37
Iechyd cyhoeddus byd-eang	41
Dysgu oddi wrth adborth	49
Edrych ymlaen 2018/19	53

GAIR O GROESO

Rydym yn falch o gael cyflwyno'n Datganiad Ansawdd Blynyddol ar gyfer 2017-2018, datganiad yr ydym wedi'i ysgrifennu ar gyfer y bobl sy'n byw mewn cymunedau ar hyd a lled Cymru. Mae'r datganiad yn cyflwyno'r hyn yr ydym yn ei wneud i gefnogi'n partneriaid a'n cymunedau i oresgyn rhai o'r heriau iechyd a wynebwn.

Ein gweledigaeth yw creu Cymru iachach, hapusach a thecach. Ni allwn gyflawni hyn ar ein pen ein hunain, a chaiff llawer o'r hyn a wnawn ei gyflawni drwy weithio mewn partneriaeth gyda phobl ar draws Cymru, cymunedau, cyrff cyhoeddus a phreifat, y trydydd sector (elusennau a grwpiau gwirfoddol a chymunedol) a Llywodraeth Cymru.

Er mwyn gwneud hyn rydym yn darparu ystod o wasanaethau a rhaglenni, gan gynnwys gwella iechyd a lles mewn cymunedau, ysgolion a gweithleoedd, darparu gwasanaeth sgrinio cenedlaethol a gwasanaeth microfiolog, diogelu'r cyhoedd rhag clefydau heintus a pheryglon amgylcheddol, a helpu pobl i roi'r gorau i ysmegu. Rydym hefyd yn cefnogi'r GIG i wella canlyniadau i gleifion, gan roi tystiolaeth sy'n cefnogi iechyd yn holl bolisiau'r

llywodraeth, ac yn gweithio gyda chydweithwyr rhyngwladol er mwyn dysgu a rhannu.

Er mwyn cyflawni'n gweledigaeth, mae angen i ni sicrhau ein bod yn cynnwys pobl ac yn gweithio gyda chymunedau a sefydliadau lleol ar hyd a lled Cymru sydd yn y lle gorau i gysylltu â phobl yn lleol. Mae hyn yn rhan o'n hymrwymiad i ansawdd.

Fel rhan o'r ymagwedd hon, mae'n hanfodol ein bod yn gwrandao ar bobl ac yn caniatáu i'r cyhoedd gyfrannu at bennu blaenoriaethau, llunio gwasanaethau a gwneud penderfyniadau am y bywydau maent yn dymuno'u byw.

Mae cynnwys y cyhoedd yn rhan o'n gwerthoedd craidd ac, ar ran y Bwrdd, hoffem ddiolch i'r unigolion a'r grwpiau hynny sydd wedi rhoi o'u hamser i gyfrannu'u profiadau a'u gwybodaeth,

gan helpu i siapio'r hyn a wnawn i wella iechyd a lles yng Nghymru.

Nid yw'r Datganiad Ansawdd Blynyddol hwn yn ymdrin â'r holl waith a wnawn, ond mae'n rhoi enghreifftiau o'r gwaith a wnaethom yn y flwyddyn ddiwethaf.

Hoffem ddiolch i'n holl staff a'n rhanddeiliaid allweddol a gyfrannodd at y gwaith o lunio'r Datganiad Ansawdd Blynyddol hwn.

Hoffem gydnabod gwaith caled ac ymroddiad ein holl staff brwd a thalentog, sy'n ymdrechu'n galed i gyflwyno gwasanaethau, swyddogaethau a rhaglenni diogel a thosturiol o safon uchel, sy'n sicrhau urddas cleifion a chleientiaid, bob dydd.

Jan Williams

Jan Williams OBE FRSPH
Cadeirydd
Iechyd Cyhoeddus Cymru

Tracey Cooper

Tracey Cooper
Prif Weithredwr
Iechyd Cyhoeddus Cymru

EIN GWAITH CELF

Gobeithio y byddwch yn mwynhau'r gwaith celf a'r straeon sydd wedi'u casglu ynghyd yma.

BETH MAE IECHYD A LLES YN EI OLYGU I CHI?

I ateb y cwestiwn hwn, buom yn gweithio gyda disgyblion o Ysgol Uwchradd Aberaeron ac Ysgol Gynradd Fwslimaidd Caerdydd. Fel man cychwyn, gweithiodd y disgyblion gyda'u hathrawon a gyda staff o Iechyd Cyhoeddus Cymru i feddwl am eu cymunedau a sut brofiad yw cael eich magu yno. Helpodd hyn y disgyblion i ganolbwyntio ar beth mae iechyd a lles yn ei olygu iddyn nhw.

Hoffem ddiolch i'r ddwy ysgol, yr athrawon a'r holl ddisgyblion am eu holl gefnogaeth a'r cyfoeth o waith celf a gynhyrchwyd. Dewiswyd y gwaith celf ar y clawr gan ein Tîm Gweithredol ac fe'i darluniwyd gan ddisgybl blwyddyn 6 o Ysgol Gynradd Fwslimaidd Caerdydd.

Calonau Iach

"Nid dim ond mater o fwyd ac ymarfer corff yw byw bywyd iach, mae eich lles meddyliol yn bwysig hefyd. Mae fy mhoster 'Calon Iach' yn cynnwys yr holl bethau hyn, gan gynnwys teulu a chartref hapus a phethau neu ddiddordebau rydych chi'n hoffi eu gwneud hefyd.

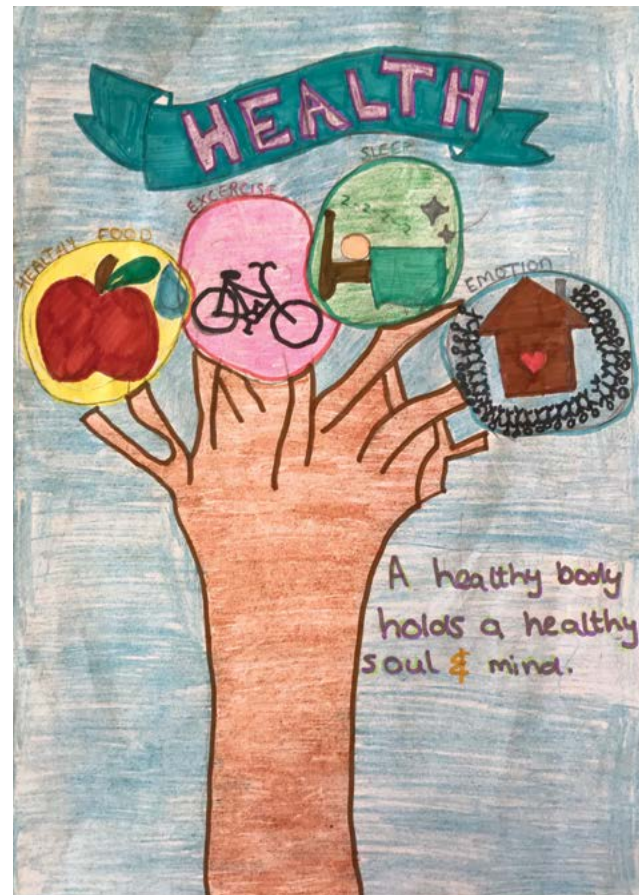
Nid dim ond iechyd corfforol sy'n bwysig er mwyn byw'n iach, ond iechyd meddwl hefyd fel y gallwn ni fyw bywyd hapus yn gyfforddus. CADWCH EICH CALONNAU'N HAPUS."

Zayna, Blwyddyn 6

CALONNAU IACH
ZAYNA, BLWYDDYN 6

Crëwyd y gwaith celf isod gan ddisgybl o Ysgol Gynradd Fwslimaidd Caerdydd hefyd, a daeth yn agos iawn at y brig.

COEDEN IECHYD

LEENA, BLWYDDYN 5

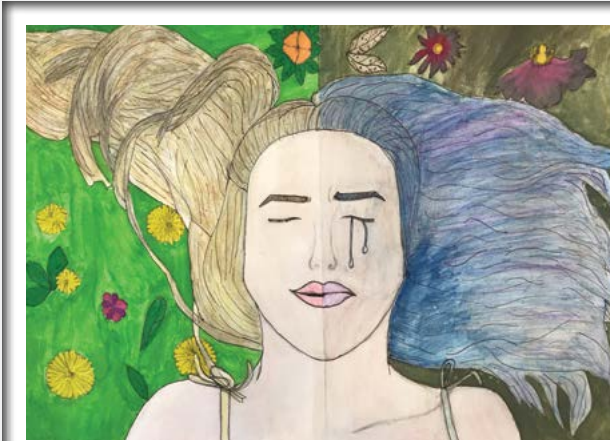
Coeden Iechyd

“Mae iechyd yn debyg i goeden. Yn union fel mae angen i goeden gael pedwar peth i dyfu, mae angen i ni gysgu’n dda, cael diet iach, gwneud ymarfer corff yn rheolaidd a chael lles emosiynol. Mae’r pedair agwedd hon wedi’u cynrychioli yn y pedair cylch yn fy nghoeden. Pan mae pobl yn meddwl am iechyd, maen nhw fel arfer yn meddwl am fwyta bwydydd iachus ac ymarfer corff yn rheolaidd.

Ond mae mwy i iechyd na hynny. Rhywbeth arall sy’n bwysig iawn, rhywbeth dyw pobl ddim yn meddwl amdano’n aml, yw ein hiechyd meddwl. Mae hyn yn cynnwys ein bywyd ysbrydol, ein teulu a’n ffrindiau. Mae iechyd yn golygu byw bywyd llawn hapusrwydd a gwneud y dewisiadau cywir.”

Leena, Blwyddyn 5

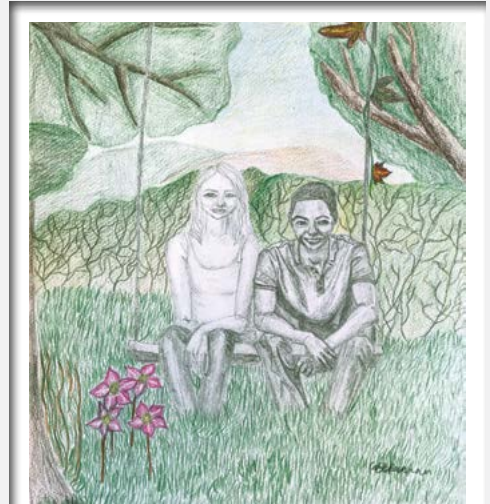
Hoffem hefyd dynnu sylw at y darnau eraill o waith celf a gynhyrchwyd gan ddisgyblion o Ysgol Uwchradd Aberaeron. Roedd ein Tîm Gweithredol yn teimlo eu bod yn mynegi’r prif faterion iechyd cyhoeddus y mae llawer o bobl ifanc ar hyd a lled Cymru yn eu hwynebu.

EMOSIYNAU

Emosiynau

“Mae’r darn hwn yn cynrychioli’r emosiynau y mae pobl ifanc yn eu teimlo bob dydd. Un munud rwyf ti’n teimlo’n fodlon ac ar ben dy ddigon a’r nesaf rwyf ti’n drist ac yn teimlo’n isel. Mae pawb yn teimlo’r emosiynau hyn ac mae’n iawn gadael i dy emosiynau gymryd drosodd. Dwi’n meddwl y dylai pawb fynegi’u teimladau pryd bynnag maen nhw eisiau gwneud, oherwydd mae’n beth iach gadael dy emosiynau allan. Mae’n beth da crio pryd bynnag rwyf ti’n drist ac ar ôl hynny byddi di’n teimlo’n well.”

CYFEILLGARWCH

Cyfeillgarwch

“Mae’r llun yma’n cynrychioli iechyd a lles i mi, oherwydd pan dwi’n teimlo fwyaf bodlon dwi’n teimlo fel beth sy’n cael ei ddangos yma. Mae’r llun yma hefyd yn adlewyrchu fy mod i eisiau bod gyda ffrindiau, yn yr awyr iach, ac ym myd natur pan dwi’n teimlo’n iach ac yn hapus. Dwi’n meddwl bod y pethau hyn i gyd yn chwarae rhan fawr mewn bywyd iach ac yn ein helpu ni i gyd i deimlo synnwyr o les a dydyn nhw ddim yn cael eu trafod cymaint ag agweddau eraill fel bwyd ac ymarfer corff.”

FE DDWEDON NI, FE WNAETHON NI

YN EIN DATGANIAD ANSAWDD BLYNYDDOL
AR GYFER 2016-2017 FE DDWEDON NI Y
BYDDDEM YN CYFLAWNI NIFER O GAMAU.

MAE RHAI ENGHREIFFTIAU ISOD O BETH
DDWEDON NI A BETH WNAETHON NI YN
2017-2018.

I weld y rhestr lawn, ewch i'n dogfen
'Fe ddwedon ni, fe wnaethon ni'
[www.wales.nhs.uk/sitesplus/888/
page/44950](http://www.wales.nhs.uk/sitesplus/888/page/44950)

EIN GWASANAETHAU SGRINIO CENEDLAETHOL

Beth ddwedon ni yn 2016-2017

Byddem yn parhau i hyfforddi
pencampwyr sgrinio o weithleoedd
ac o'n partneriaid yn y trydydd sector
(elusennau a grwpiau gwirfoddol a
chymunedol). Yn 2017-2018 rydym yn
bwriadu recriwtio mwy o bencampwyr o
grwpiau lleiafrifoedd ethnig, y gymuned
Sipsiwn a Theithwyr a phobl â nam ar
y synhwyrâu (trafferthion gweld neu
glywed). Byddwn hefyd yn gweithio
gyda phobl sydd ag anableddau
dysgu, eu gofalwyr, gweithwyr iechedd
proffesiynol ac eraill, i edrych ar
rwystrau rhag cael eu sgrinio. Ein nod
yw sicrhau ein bod yn rhoi'r pethau
cywir mewn lle fel y gallwn ddarparu'r
gwasanaeth sgrinio gorau posibl.

Beth wnaethon ni yn 2017-2018

Yn 2017-2018 fe wnaethon ni hyfforddi
47 o bencampwyr sgrinio o feddygfeydd
teulu ar hyd a lled Cymru ble roedd
niferoedd isel yn cael eu sgrinio. Roedd
hyn yn cyd-fynd â'n mis ymgyrchu
Sgrinio am Oes. Gwnaethom asesu
hefyd pa mor effeithiol fu'r rhaglen
pencampwyr, a pharhau i gynnwys ein
pencampwyr mewn cymunedau ble
gwyddom fod rhwystrau i sgrinio.

Dechreuom hefyd ymarfer eang i
edrych ar y gwasanaeth a gynigiwn
i bobl sydd ag anableddau dysgu. Ar
gyfer yr ymarfer edrychodd defnyddwyr
gwasanaethau, eu teuluoedd a'u
gofalwyr, gweithwyr iechedd proffesiynol
a'n staff sgrinio ar yr holl raglenni rydym
yn eu rhedeg yng Nghymru.

EIN CANOLFAN GIG AR GYFER CYDRADDOLDEB A HAWLIAU DYNOL

Beth ddwedon ni yn 2016-2017

Byddem yn gweithio gyda'n
cydweithwyr yng Ngwasanaeth
Ambiwlans Cymru i ysgrifennu mwy
o dudalennau i bobl lesbiaidd, hoyw,
deurywiol a thrawsryweddol (LHDT)
ar gyfer gwefan Galw Iechyd Cymru.
Byddai hyn yn cynnwys gwybodaeth
am brofiadau a hunaniaeth
trawsryweddol (trans). Byddem
hefyd yn ceisio canfod y bylchau o
ran mynediad i ofal iechedd, ac iechedd
trawsryweddol.

Beth wnaethon ni yn 2017-2018

Datblygom fwy o dudalennau LHDT
ar gyfer gwefan Galw Iechyd Cymru.

Fe wnaethom gyllido nifer o fentrau
hyfforddi a oedd yn canolbwytio
ar godi ymwybyddiaeth o faterion
hygyrchedd mewn perthynas â'r
gymuned Traws. Cefnogwyd y rhain gan
Unique Transgender a'r Gymdeithas
Ymchwil ac Addysg ar Hunaniaeth
Rywedd (GIRES: Gender Identity
Research and Education Society).

EIN STAFF A BRECHU RHAG Y FFLIW

Beth ddwedon ni yn 2016-2017

Byddem yn trafod ein hymgyrch fewnol ar gyfer brechu rhag y fflw gyda'n staff a pham ei bod yn bwysig iddyn nhw gael eu brechu i ddiogelu'u hunain a'u cydweithwyr, eu teuluoedd a'u cymunedau. Yn gyffredinol, roeddem am weld mwy o staff yn derbyn ein cynnig i gael eu brechu.

Beth wnaethon ni yn 2017-2018

Fe wnaethom gynnwys ein gweithlu ehangach i gael eu barn ynghylch sut y gallem wella'r gwasanaethau a ddarparwn i'n staff ein hunain. Fe wnaethom hyfforddi wyth o'n nyrsys i fod yn 'frechwyr cymheiriaid' er mwyn i staff allu cael eu brechu'n rhwyddach. Cyflwynom hefyd gynllun talebau a oedd yn caniatáu i staff gael eu brechu mewn archfarchnad neu fferyllfa leol, pan oedd yn gyfleus iddyn nhw.

EIN TÎM IECHYD CYHOEDDUS DEINTYDDOL

Beth ddwedon ni yn 2016-2017

Byddem yn parhau i fonitro achosion o ganser y geg a hefyd y cyfraddau goroesi. Byddem yn parhau i roi cyngor a chefnogaeth i Fyrddau Iechyd, meddygon teulu a gwasanaethau deintyddol i wella diagnosis cynnar o ganser y geg yng Nghymru.

Beth wnaethon ni yn 2017-2018

Gwnaethom barhau i fonitro nifer yr achosion o ganser y geg, a'r cyfraddau goroesi. Rhoesom hefyd gyngor ar gyfer lleihau'r mathau hyn o ganser. (Er enghraifft, cyngor ar y Firws Papiloma Dynol (HPV: Human Papilloma Virus). HPV yw'r enw ar grŵp o firsau sy'n effeithio ar eich croen a'r pilenni llaith sy'n amgylchynu eich corff.)

Mae dros 100 math o HPV, a gall tua 30 math o haint HPV effeithio ar ardal yr organau cenhedlu.

AM RAGOR O WYBODAETH AM HPV, EWCH I:
www.nhs.uk/chq/pages/2611.aspx

Roedd ein cyngor hefyd yn cynnwys annog diagnosis cynnar (er enghraifft, archwilio meinweoedd meddal yn y geg fel rhan o bob archwiliad deintyddol) a thriniaeth gyflym.

AM RAGOR O WYBODAETH AM
ADRODDIAD MYNYCHDER 2011-2015, EWCH I:
<https://public.tableau.com/profile/welsh.cancer.intelligence.and-surveillance.unit#!/vizhome/CancerincidencebystageatdiagnosisinWales/Homepage>

CYMRU IACH

MAE 'CYMRU IACH' YN GOLYGU EIN BOD YN GWEITHIO GYDAG ERAILL I WNEUD GWAHANIAETH I IECHYD A LLES Y CENEDLAETHAU SY'N BYW AC YN GWEITHIO YNG NGHYMURU HEDDIW AC YN Y DYFODOL.

DYMA RAI ENGHREIFFTIAU O'N GWAITH I HYBU A DIOGELU IECHYD.

ER MWYN EDRYCH AR FIDEOS SYDD AR GAEL AC SY'N CRYNHOI'R STRAEON YN YR ADRAN HON, DYLECH SGANIO'R CODAU QR ISOD.

POB PLENTYN CYMRU

**MAE POB PLENTYN CYMRU YN
CYDNABOD PA MOR BWYSIG YW
CHWARAE YN YR AWYR AGORED
FEL RHAN O'R RHAGLEN
'10 CAM I BWYSAU IACH'.**

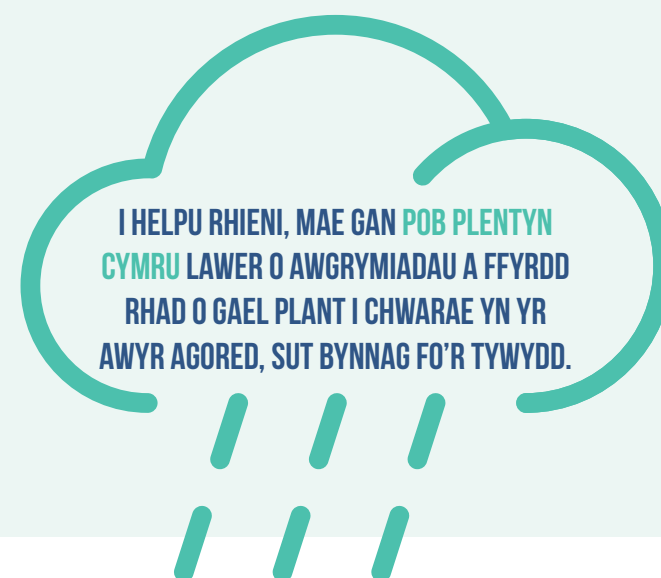
Er bod pob rhiant bron yng Nghymru (97%) yn meddwl ei bod yn bwysig bod eu plentyn yn chwarae yn yr awyr agored bob dydd, mae bron i un rhan o dair o blant o dan bump oed (29%) nad ydynt yn cael yr amser sydd ei angen arnynt yn yr awyr agored, yn ôl arolwg a gynhaliodd ein rhaglen Pob Plentyn Cymru.

Byddem yn argymhell y dylai plant gael cyfle i chwarae yn yr awyr agored bob dydd a dylai plant o dan bump oed sy'n gallu cerdded gael tair awr o leiaf o chwarae egniol bob dydd.

Cynhaliom arolwg yn gynharach eleni fel rhan o Pob Plentyn Cymru, sy'n rhaglen newydd i wella iechyd a lles plant o dan bump oed.

Mae Pob Plentyn Cymru yn cydnabod pa mor bwysig yw chwarae yn yr awyr agored fel rhan o'r rhaglen '10 cam i bwysau iach'. Mae plant sy'n egniol ac yn chwarae o oedran ifanc yn fwy tebygol o fod yn egniol wrth iddynt dyfu'n hŷn ac yn fwy tebygol o fod â phwysau iach.

Ac mae mwy fyth o fanteision i chwarae yn yr awyr agored. Mae bod yn egniol yn yr awyr agored hefyd yn helpu plant i ddatblygu'n feddyliol ac yn emosiynol.

**I HELPŲ RHINI, MAE GAN POB PLENTYN
CYMRU LAWER O AWGRYMIADAU A FFYRDD
RHAD O GAEL PLANT I CHWARAE YN YR
AWYR AGORED, SUT BYNNAG FO'R TYWYDD.**

Mae plant sy'n cael cyfleoedd rheolaidd i chwarae yn yr awyr agored yn fwy tebygol o gyd-dynnu ag eraill, ac o ddysgu sgiliau cymdeithasol cymhleth a sut i ymdrin â gwrthdaro. Cafwyd hefyd bod plant chwareus yn dangos gwell galluoedd i ddatrys problemau, gwell dychymyg a gwell creadigrwydd.

**AM RAGOR O WYBODAETH AM
Y STORI, EWCH I:
[www.wales.nhs.uk/
sitesplus/888/newyddion/45911](http://www.wales.nhs.uk/sitesplus/888/newyddion/45911)**

**I DDYSGU MWY AM
POB PLENTYN CYMRU, EWCH I:
[http://everychildwales.co.uk/
?lang=cy](http://everychildwales.co.uk/?lang=cy)**

HELPŲ MWY O BLANT I GERDDED NEU FEICIO I'R YSGOL

Rydym wedi cyhoeddi canllaw newydd hawdd ei ddefnyddio i helpu sefydliadau i chwarae rhan fwy wrth annog plant i gerdded neu feicio i'r ysgol.

Gyda llai na hanner plant Cymru yn cerdded neu feicio i'r ysgol gynradd ar hyn o bryd, mae ein canllaw newydd 'O'r drws i'r ddesg' yn dangos sut gallai datblygwyr tai, swyddogion trafniadaeth, cynllunwyr a hyd yn oed yr heddlu chwarae rôl hanfodol i'w gwneud yn haws dewis cerdded neu feicio i'r ysgol.

Rydym wedi llunio'r canllaw mewn ymgynghoriad ag arbenigwyr o'r Grŵp Rhanddeiliaid Cenedlaethol ar Deithio Llesol i'r Ysgol, sy'n grŵp amlasiantaeth sy'n ceisio sicrhau mai cerdded, mynd ar sgwter neu feicio yw'r dewis cyntaf i blant deithio i'r ysgol yng Nghymru.

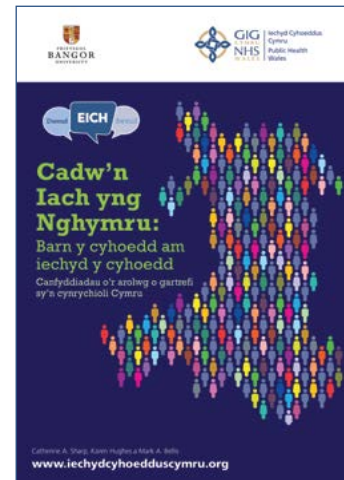
**AM RAGOR O WYBODAETH AM
O'R DRWS I'R DDESG, EWCH I:
[www.wales.nhs.uk/sitesplus/888/
newyddion/45299/](http://www.wales.nhs.uk/sitesplus/888/newyddion/45299/)**

CADW'N IACH YNG NGHYMURU

Lluniwyd arolwg 'Cadw'n Iach yng Nghymru' i ganfod beth, yn ôl y cyhoedd yng Nghymru, yw prif achosion problemau iechyd a lles, a pha gamau yr hoffai'r cyhoedd i ni eu cymryd i fynd i'r afael â'r problemau hyn. Buom yn gweithio gyda Phrifysgol Bangor i gynnal yr arolwg, a ni oedd un o'r gwledydd cyntaf yn y byd i ofyn i'r cyhoedd pa fesurau sydd, yn eu barn nhw, yn hanfodol er mwyn iddyn nhw gael byw bywydau iachach.

Tynnodd y cyhoedd sylw at ysmegu, camddefnyddio cyffuriau ac alcohol, anweithgarwch corfforol ac arferion bwyta gwael fel y pum prif beth sy'n cyfrannu at broblemau iechyd a lles yng Nghymru, ond sgoriodd ffactorau eraill yn uchel hefyd, fel arwahanrwydd cymdeithasol, rhianta gwael a thrafferthion cael mynediad i ofal iechyd.

Canfyddiadau allweddol eraill

Roedd **53%** o bobl yng Nghymru yn cytuno y **dylid gwario mwy o arian ar atal salwch** a llai ar ei drin. Dim ond 15% oedd yn anghytuno.

Roedd **70%** yn cytuno y dylid **gwahardd hysbysebu bwydydd afiach i blant** er mwyn gostwng cyfraddau gordewdra mewn plant. Dim ond 13% oedd yn anghytuno.

Roedd **bron i hanner (47%)** yn cytuno y dylid **gwahardd hysbysebu alcohol** er mwyn lleihau problemau alcohol. Dim ond 26% oedd yn anghytuno.

Roedd **82%** yn cytuno y dylai **bwydydd iachus gostio ychydig yn llai** a bwydydd afiach ychydig yn fwy. Dim ond 6% oedd yn anghytuno.

AM RAGOR O WYBODAETH, EWCH I:
www.wales.nhs.uk/sitesplus/888/newyddion/47612

CADW'N DDIOGEL

MAE HYN YN GOLYGU GWEITHIO I ATAL IECHYD GWAEL AC ANGHYDRADDOLDEBAU. MAE'N CYNNWYS DIOGELU PLANT AC OEDOLION, SICRHAU EU BOD YN DDIOGEL MEWN GWAHANOL AMGYLCHEDDAU, A LLEIHAU'R RISG O HEINTIAU (ER ENGHRAIFFT, HEINTIAU A GAFWYD YN YR YSBYTY).

DYMA RAI ENGHREIFFTIAU O'R GWAITH RYDYM WEDI'I WNEUD I WELLA DIOGELWCH A HYBU LLES.

ER MWYN EDRYCH AR FIDEOS SYDD AR GAEL AC SY'N CRYNHOI'R STRAEON YN YR ADRAN HON, DYLECH SGANIO'R CODAU QR ISOD.

RHEOLI YMWRTHEDD I GYFFURIAU GWRTHFICROBAIDD MEWN GOFAL SYLFAENOL

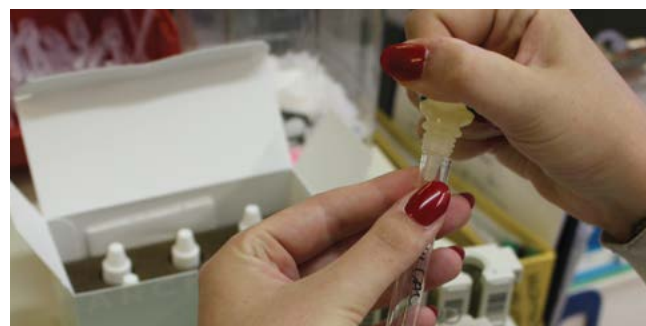
Beth yw ymwrthedd i gyffuriau gwrthficrobaidd?

Bydd ymwrthedd i gyffuriau gwrthficrobaidd yn digwydd pan fydd micro-organebau (fel bacteria, ffyngau, firysau a pharasitiaid) yn newid ar ôl dod i gysylltiad â chyffuriau gwrthficrobaidd (fel cyffuriau gwrthfictig, gwrthffyngol, gwrthfyrisol, gwrthfalariad a gwrthlyngyrol). Weithiau cyfeirir at ficro-organebau sy'n datblygu ymwrthedd i gyffuriau gwrthficrobaidd fel 'arch-fygiau' neu 'superbugs'.

O ganlyniad, mae'r meddyginiaethau'n mynd yn aneffeithiol ac mae heintiau'n aros yn y corff, ac mae hynny'n cynyddu'r risg y byddant yn ymledu i bobl eraill.

MAE YMWRTHEDD I GYFFURIAU GWRTHFICROBAIDD YN UN O'R ARGYFYNGAU MWYAF O RAN GOFAL IECHYD SY'N WYNEBU CYMRU A'R BYD AR HYN O BRYD.

Mae ein tîm 1000 o Fywydau – Gwasanaeth Gwella wedi bod yn gweithio gyda Bwrdd Iechyd Prifysgol Abertawe Bro Morgannwg i helpu i ddatblygu rôl fferyllwyr yn y gwaith o fynd i'r afael â'r mater hwn.

Un o'r heriau a wynebwn yw bod y wybodaeth a ddefnyddir i fonitro presgripsiynau mewn gwirionedd ond yn dweud faint o gyffuriau gwrthfictig a roddir ar bresgripsiwn – nid yw'n dweud pa mor effeithiol yw'r cyffuriau. Mae hyn yn bwysig, am y gwyddwn fod llawer o'r hyn a roddir ar bresgripsiwn yn mynd y tu hwnt i'r canllawiau ac mae'n bosibl nad yw'n effeithiol, ond nid oes ffordd i ni ganfod ble mae hyn yn digwydd oni bai y caiff nodiadau'r claf eu harchwilio'n fanwl. Mae ein tîm 1000 o Fywydau – Gwasanaeth Gwella wedi bod yn gweithio gyda'r Bwrdd Iechyd i ddatblygu offeryn sy'n cyflymu'r broses hon, gan leihau'r amser a dreulir yn dadansoddi gwybodaeth o ddyddiau i oriau. Yn ymarferol, dylai hyn olygu y bydd fferyllwyr yn gallu cynnig gwasanaeth cynghori gwell ac wedi'i deilwra i ddoctoriaid. Y canlyniad fydd rhoi cyffuriau gwrthfictig ar bresgripsiwn yn fwy effeithiol mewn gofal sylfaenol.

Ar yr un pryd â'r gwaith hwn, buom yn datblygu Cefnogi Cymru gyda Chyffuriau Gwrthficrobaidd mewn Gofal Sylfaenol (SWAP: Supporting Wales with Antimicrobials in Primary Care). Rhwydwaith o fferyllwyr sydd ar reng flaen y gwaith o reoli ymwrthedd i gyffuriau gwrthficrobaidd mewn gofal sylfaenol yw hwn. Bydd SWAP yn dod yn fforwm ar gyfer cyngor arbenigol, pecynnau a phrosiectau gwella cenedlaethol.

OEDDECH CHI'N GWYBOD?

1000 o Fywydau – Gwasanaeth Gwella yw ein tîm Gwella Ansawdd GIG Cenedlaethol, sy'n cefnogi GIG Cymru a'i 90,000 o staff i wella canlyniadau a phrofiadau'r bobl sy'n defnyddio'n gwasanaethau. Rydym yn cyflwyno rhaglenni gwella cenedlaethol a ategir gan athroniaeth 'gofal iechyd darbodus' ac egwyddorion Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol.

Mae ein gwaith yn dilyn un ymagwedd at welliannau, sy'n ymagwedd a gydnabyddir yn rhyngwladol gan yr y Sefydliad Gwella Gofal Iechyd (IHI). Mae'n cwmpasu iechyd corfforol ac iechyd meddwl, o'r cartref i ofal trydyddol (gweler isod) ac o atal afiechyd i ofal diwedd oes.

**I DDYSGU MWY AM
YMWRTHEDD I GYFFURIAU
GWRTHFICROBAIDD, EWCH I:
www.who.int/en/news-room/fact-sheets/detail/antimicrobial-resistance**

Gofal sylfaenol

Gofal iechyd a ddarperir y tu allan i ysbytai yw gofal sylfaenol. Mae'n cynnwys ystod o wasanaethau a ddarperir gan feddygon teulu, nyrsys, ymwelwyr iechyd, bydwragedd a gweithwyr proffesiynol gofal iechyd eraill, yn ogystal â gweithwyr iechyd proffesiynol cysylltiedig fel deintyddion, fferyllwyr ac optegwyr. Mae'n cynnwys clinigau cymunedol, canolfannau iechyd a chanolfannau galw-i-mewn.

Gofal eilaidd

Gofal iechyd a ddarperir mewn ysbytai yw gofal eilaidd. Mae'n cynnwys adrannau damweiniau ac achosion brys, adrannau cleifion allanol, gwasanaethau cyn-geni, meddygaeth genhedlol-wrinol a chlinigau iechyd rhywiol.

Gofal trydyddol

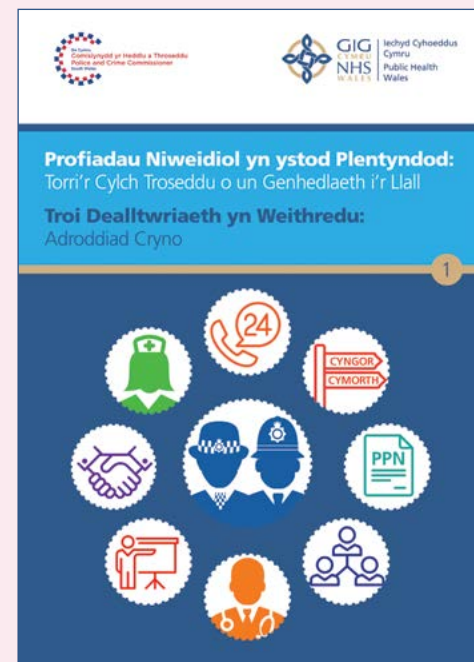
Gofal i bobl sydd angen triniaethau cymhleth yw gofal trydyddol. Gellir atgyfeirio pobl at ofal trydyddol (er enghraifft, uned strôc arbenigol) naill ai o ofal sylfaenol neu o ofal eilaidd.

**AM RAGOR O WYBODAETH, EWCH I:
www.nice.org.uk/Glossary**

PROSIECT CRONFA ARLOESI'R HEDDLU

Cychwynnodd y prosiect Ymyrraeth Gynnar a Gweithredu Cadarnhaol Prydlon: Torri'r Cylch Troseddu o un Genhedlaeth i'r Lall ym mis Mawrth 2016 ac roedd yn brosiect ar y cyd rhwngom ni, Comisiynydd yr Heddlu a Throseddu De Cymru, Heddlu De Cymru, y Gymdeithas Genedlaethol er Atal Creulondeb i Blant (NSPCC), Barnardo's a Chyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr.

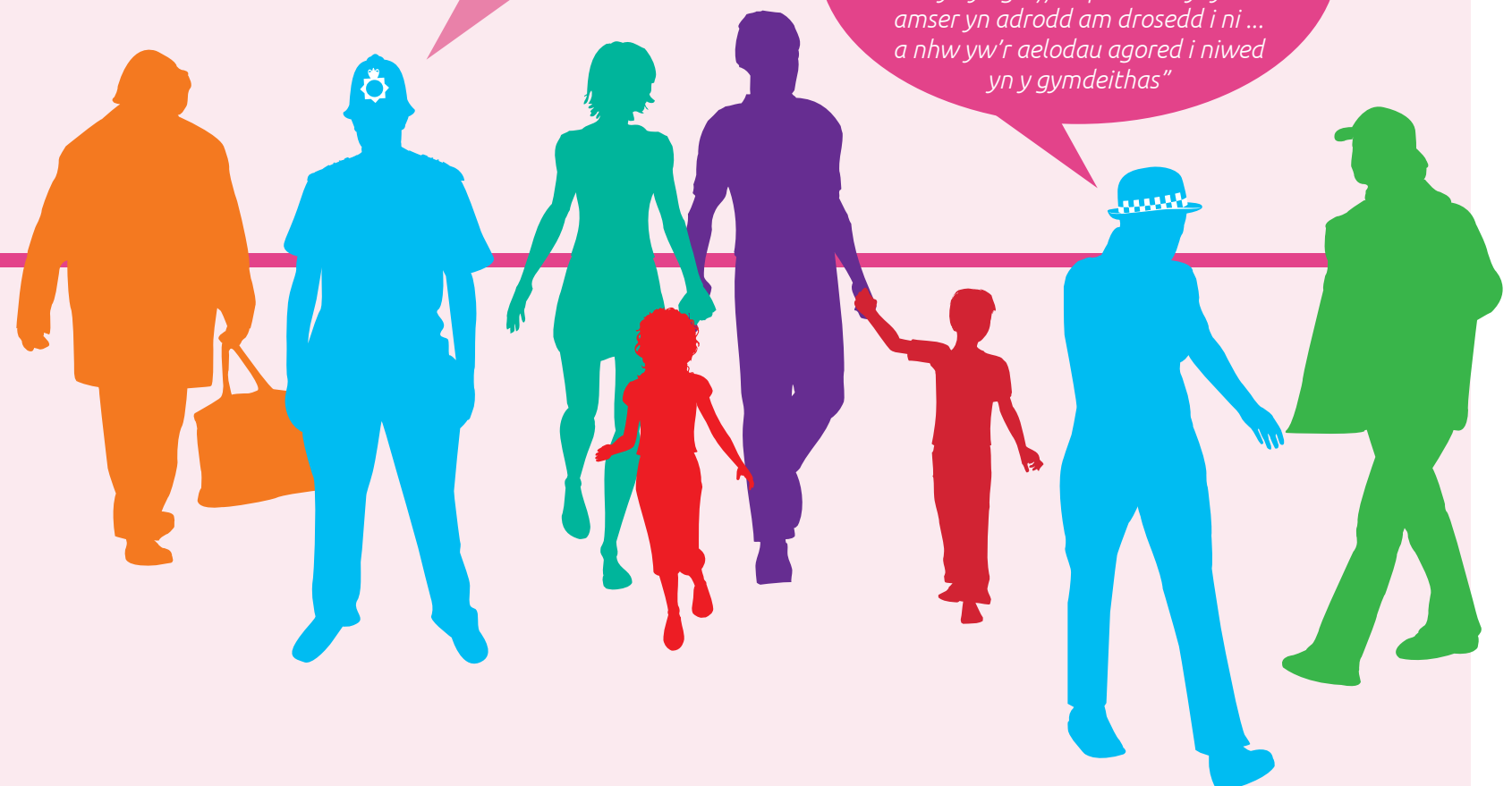
Wedi'i gyllido gan Gronfa Arloesi'r Heddlu y Deyrnas Unedig (DU) a Chomisiynydd yr Heddlu a Throseddu De Cymru, nod y prosiect dwy flynedd oedd deall yn well ymagwedd Heddlu De Cymru a phartneriaid tuag at bobl a grwpiau agored i niwed, a datblygu ystod o hyfforddiant ac ymyriadau sy'n canolbwyntio ar brofiadau niweidiol yn ystod plentyndod i wneud y prosiect yn fwy effeithiol. (Mae pobl agored i niwed yn cynnwys y rhai sydd angen gwasanaethau gofal, cymorth neu ddiogelu arbenigol oherwydd eu hoedran, oherwydd anabledd, neu oherwydd eu bod mewn perygl o gael eu cam-drin neu eu hesgeuluso.)

GWERTHUSOM Y SYSTEM Y MAE HEDDLU DE CYMRU'N EI DEFNYDDIO AR HYN O BRYD I YMATEB I BOBL AGORED I NIWED, A CHAWSOM NAD YW DULLIAU PLISMONA TRADDODIADOL, AR Y CYFAN, YN GALLU ATEB LEFEL Y GALW.

Datblygwyd rhaglenni hyfforddi ar gyfer yr heddlu a'r sectorau tai ac addysg, fe'u rhoddwyd ar brawf a'u gwerthuso i roi i'r heddlu a phartneriaid y sgiliau a'r wybodaeth y mae eu hangen arnynt i ymateb i bobl agored i niwed ar y cyfle cyntaf, a threialwyd dull strwythuredig amlasiantaeth yn Ne Cymru ar gyfer ymyrryd yn gynnar ar gyfer pobl agored i niwed.

"Mae swyddogion yr heddlu yn cael eu gwtio fwyfwy i sefyllfaoedd lle mae'n rhaid iddynt ddelio ag ieuchyd meddwl ar y rheng flaen. Mae hyn yn rhywbeth y dylai pobl sydd wedi'u hyfforddi'n briodol ymdrin ag ef, yn hytrach na swyddogion yr heddlu sydd wedi gwneud pecyn NCALT, a hynny er budd gorau'r person mewn argyfwng."

"Dydw i ddim yn meddwl y gellir [cael] unrhyw esgusodion yn awr, ynglŷn â rôl Swyddog yr Heddlu. Ydym, yn hanesyddol rydym yno i leihau troseddu, ond rwy'n credu bod llawer mwy o'n rôl yn ymgorffori pobl nad ydynt bob amser yn adrodd am drosedd i ni ... a nhw yw'r aelodau agored i niwed yn y gymdeithas"

HELPODD Y GWAITH HWN I SICRHAU CYLLID GAN GRONFA GWEDDNEWID HEDDLU Y DU HYD AT FIS MAWRTH 2020, A FYDD YN HELPŲ I DDATBLYGU'N HYMAGWEDD YMHELLACH YN GENEDLAETHOL TRWY GYNNWYS Y PEDWAR HEDDLU.

DIWEITHDRA AR RADDFA EANG AC IECHYD

Gall diweithdra ar raddfa eang yn sgil cau un cyflogwr mawr, neu leihau maint safle, gael effaith negyddol amlwg ar iechedd a sefyllfa gymdeithasol ac ariannol gweithwyr a'u teuluoedd.

Gall hefyd ansefydlogi cymunedau a gwaethygu anghydraddoldebau am sawl cenhedlaeth, fel y gwelir yn ardaloedd glo hanesyddol y DU. Yn y flwyddyn ar ôl cau neu leihau maint safle, mae'r risg o farwolaeth, o bob achos, bron ddwywaith yn uwch ar gyfer yr holl weithwyr. Maent hefyd fwy na dwywaith yn fwy tebygol o farw o drawiad ar y galon neu strôc ac afiechydon yn gysylltiedig ag alcohol, a thair gwaith yn fwy tebygol o gyflawni hunanladdiad, ac mae'r effeithiau'n para am ddegawdau. Mae teuluoedd a chymunedau'n rhoi cefnogaeth hanfodol i weithwyr sy'n wynebu colli eu gwaith, ond gallant hefyd gael eu heffeithio eu hunain, o ran iechedd ac yn gymdeithasol.

Mae'r gwaith hwn yn canolbwyntio ar ddod o hyd i gyflogaeth newydd, ac ar gefnogaeth i weithwyr, teuluoedd a chymunedau o ran arian, iechedd a lles, a hynny cyn, yn ystod ac ar ôl diweithdra ar raddfa eang.

Yn yr adroddiad 'Digwyddiadau Diweithdra Torfol (DDTau) – Atal ac Ymateb o Safbwynt Iechyd Cyhoeddus' pennwyd nifer o fesurau i atal diweithdra ar raddfa eang ac i gadw pobl mewn gwaith. Roedd y rhain yn cynnwys datblygu sgiliau pobl dros y tymor hir i'w helpu i gael swyddi o safon, buddsoddi yn y seilwaith ac mewn arallgyfeirio, cynyddu cyfrifoldeb gymdeithasol cyflogwyr, a gwneud unigolion a chymunedau'n fwy gwydn.

i

I DDARLLEN YR ADRODDIAD, EWCH I:

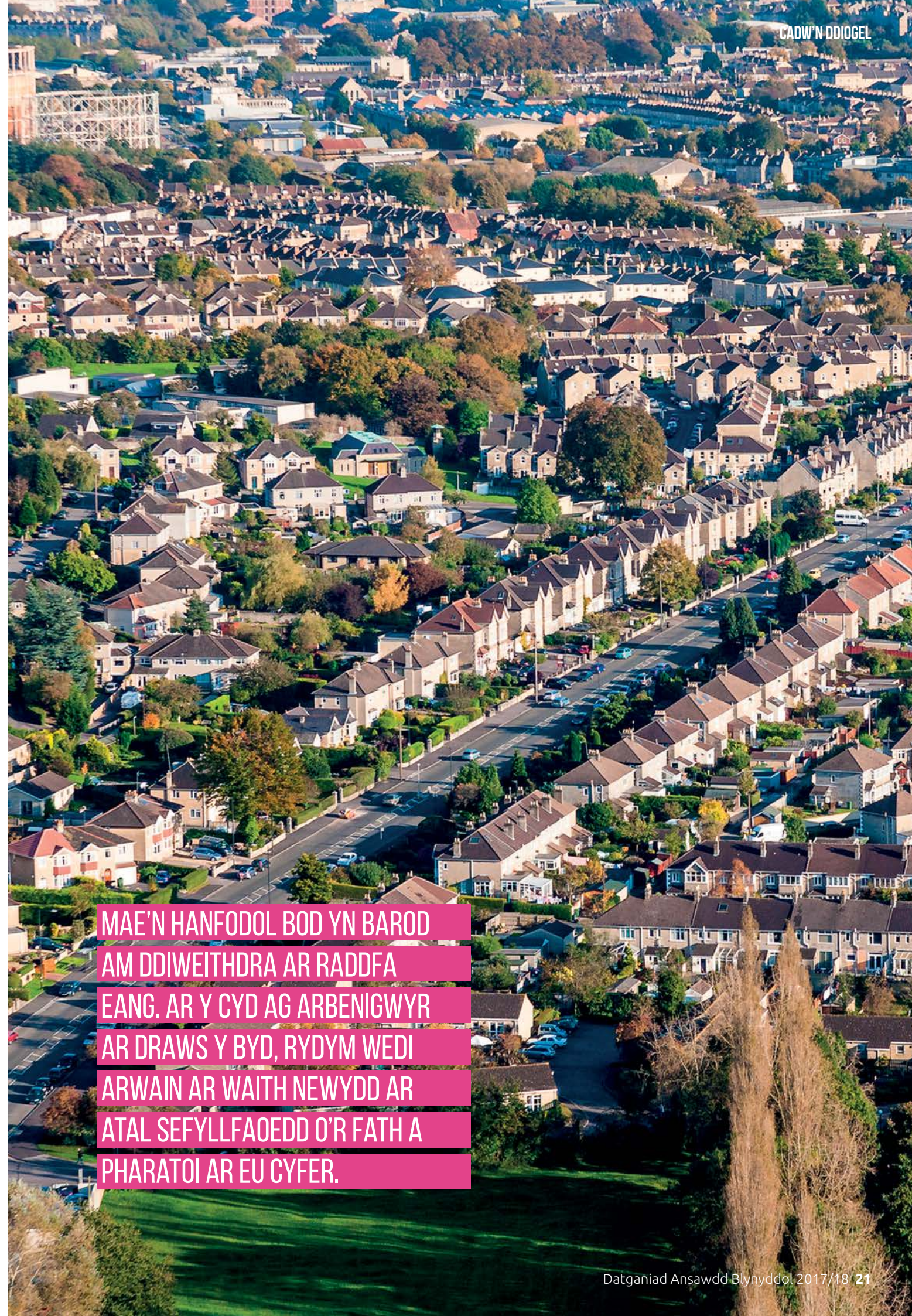
www.wales.nhs.uk/sitesplus/888/newyddion/45312

Digwyddiadau Diweithdra Torfol (DDTau) - Atal ac Ymateb o Safbwynt Iechyd Cyhoeddus

Dr Alisha R. Davies, Lucia Homolova,
Dr Charlotte N.B. Grey, Yr Athro Mark A. Bellis

www.iechdcyhoedduscymru.org

MAE'N HANFODOL BOD YN BAROD AM DDIWEITHDRA AR RADDFA EANG. AR Y CYD AG ARBENIGWYR AR DRAWS Y BYD, RYDYM WEDI ARWAIN AR WAITH NEWYDD AR ATAL SEFYLLFAOEDD O'R FATH A PHARATOI AR EU CYFER.

EIN HEFFAITH

MAE HYN YN GOLYGU EIN BOD YN
GWNEUD GWAITH AR SAIL
TYSTIOLAETH FEL Y GALLWN
FESUR EFFAITH YR HYN A WNAWN,
GAN GYNNWYS YR EFFAITH AR
IECHYD A LLES Y CYHOEDD.

DYMA RAI ENGHREIFFTIAU O'R GWAITH RYDYM
WEDI'I WNEUD I WELLA IECHYD EIN POBLOGAETH.

ER MWYN EDRYCH AR FIDEOS SYDD AR GAEL AC SY'N CRYNHOI'R
STRAEON YN YR ADRAN HON, DYLECH SGANIO'R CODAU QR ISOD.

TÎM MICROFIOLEG YN PARHAU I ARWAIN Y Ffordd Gyda Digwyddiadau I Ysgolion

Mae staff o'n labordai microfiolog a firoleg wedi ymweld ag ysgolion yn Ne Cymru i ddysgu disgyblion am eu gwaith.

Cynhaliwyd y digwyddiadau mewn ysgolion ym Mhenarth, Caerdydd ac Abertawe, a hynny gyda chydweithwyr proffesiynol o Ysbyty Athrofaol Cymru.

Sefydlwyd ysbyty rhithwir yn yr ysgolion a rhoddwyd y dasg i ddisgyblion wneud diagnosis ar glaf drwy gynnull a choladu gwybodaeth o ficrofiolog, biogemeg, firoleg a radioleg, a gan y claf a nyrsys.

Dysgodd myfyrwyr am werth gwaith gwyddoniaeth labordy ac am bwysigrwydd dadansoddi'r holl wybodaeth sydd ar gael, cyfathrebu, gweithio mewn tîm a gwaith amlddisgyblaethol wrth ofalu am gleifion. (Grŵp sy'n cynnwys aelodau sydd â phrofiadau, cymwysterau a sgiliau amrywiol ond sy'n ategu ei gilydd ac sy'n cyfrannu at nod penodol yw grŵp amlddisgyblaethol.)

i

AM RAGOR O WYBODAETH, EWCH I:
www.wales.nhs.uk/sitesplus/888/newyddion/46213

DALLINEB O ACHOS DIABETES YN HANERU YNG NGHYMRU

Yn 2016 trosglwyddwyd Gwasanaeth Sgrinio Llygaid Diabetig Cymru i Iechyd Cyhoeddus Cymru o Fwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro.

Yn ôl ymchwil newydd a gyhoeddwyd yn y *British Medical Journal*, mae nifer y bobl yng Nghymru sydd wedi cael diagnosis o fod yn ddall neu sydd â nam ar eu golwg o ganlyniad i ddiabetes wedi haneru bron ers cyflwyno rhaglen genedlaethol ar gyfer sgrinio am retinopatheg diabetig yn 2003.

Roedd yr ymchwil, a gynhaliwyd gan yr uned ymchwil i ddiabetes ym Mhrifysgol Abertawe, yn dadansoddi achosion newydd yng Nghymru o roi tystysgrif ar gyfer nam ar y golwg a dallineb o achos clefyd diabetig y llygad rhwng 2007 a 2015.

Roedd yr ymchwil yn dangos y canlynol:

Yn 2014-2015 rhoddwyd **339 yn llai o dystysgrifau newydd** ar gyfer **pob lefel o nam ar y golwg** o bob achos gyda'i gilydd, o gymharu â 2007-2008.

Roedd 22 yn llai o bobl â nam ar y golwg yn benodol o achos eu diabetes. Roedd gostyngiad o **49% mewn tystysgrifau newydd ar gyfer nam difrifol ar y golwg**, o 31.3 i 15.8 o bob 100,000 o bobl.

Yn ystod y cyfnod arsylwi hwn, **cafodd 52,229 (40%) yn fwy o bobl yng Nghymru ddiagnosis o ddiabetes.**

Rydym bellach yn cymryd camau cynnar yn llwyddiannus i atal pobl sydd â diabetes rhag colli eu golwg. Mae'r ymchwil yn dangos i ni fod y gallu i roi diagnosis cynharach o retinopatheg diabetig a retinopatheg diabetig sy'n fygythiad i'r golwg wedi chwarae rhan arwyddocaol ers dechrau sgrinio, ochr yn ochr â mesurau eraill fel rheoli diabetes yn well, atgyfeirio prydlon a thriniaethau newydd.

AM RAGOR O WYBODAETH, EWCH I:
www.wales.nhs.uk/sitesplus/888/newyddion/45764

OEDDECH CHI'N GWYBOD?

Mae Gwasanaeth Sgrinio Llygaid Diabetig Cymru yn gwahodd cleifion sydd wedi cofrestru â diabetes sy'n 12 oed neu'n hŷn am apwyntiad sgrinio'r llygaid bob blwyddyn. Rydym yn annog pobl sy'n byw gyda diabetes i dderbyn y cynnig pan fyddant yn cael gwahoddiad.

Mae hyn yn enghraifft o sefydliadau'r GIG yn gweithio gyda'i gilydd i wella canlyniadau i bobl Cymru. Mae'n arwyddocaol, am fod cyfraddau nam ar y golwg wedi lleihau er bod nifer y bobl sy'n cael diagnosis o ddiabetes yng Nghymru wedi cynyddu yn y cyfnod hwn.

IECHYD MEDDWL AMENEDIGOL

Hybu lles meddyliol a lleihau effaith problemau iechyd meddwl i fenywod a theuluoedd yn ystod beichiogrwydd ac yn y 1000 diwrnod cyntaf ym mywyd plentyn (hyd at ei ben-blwydd yn ddwy oed) yw'r allwedd i wneud plant yn fwy gwydn yn y tymor hir, drwy gefnogi'r ymlyniad rhwng y fam a'r plentyn ac iechyd meddwl y teulu.

Fel rhan o grŵp llywio cenedlaethol, gweithiom gyda sefydliadau yn cynnwys y Gymdeithas Genedlaethol er Atal Creulondeb i Blant (NSPCC) a MIND, y Ganolfan Genedlaethol ar gyfer Iechyd Meddwl, a gyda bydwagedd, ymwelwyr iechyd, obstetryddion, seiciatryddion ac ymarferwyr amenedigol arbenigol i ddatblygu gwasanaethau ym mhob un o ardaloedd Cymru. Gweithiom hefyd gyda phobl sydd â phrofiad personol o iechyd meddwl amenedigol a gwasanaethau amenedigol.

Er mwyn sicrhau y caiff pob menyw a theulu yr help y mae ei angen arnynt, er mwyn lleihau unrhyw effaith ar y plentyn, ac er mwyn sicrhau bod y gwaith a wnawn yn gwbl seiliedig ar dystiolaeth o'r hyn a wnaed o'r blaen, rydym hefyd wedi:

- ysgogi, cychwyn a datblygu llwybr drafft integredig Cymru gyfan ar gyfer gwasanaethau amenedigol i wella canlyniadau i fenywod a'u teuluoedd yn ystod y cyfnod hwn
- datblygu safonau gofal a chytuno ar fesurau canlyniadau.

Beth yw ystyr 'amenedigol'?

Mae amenedigol yn cyfeirio at y cyfnod sy'n cwmpasu eich beichiogrwydd a hyd at flwyddyn, yn fras, ar ôl geni. Mae dwy ran i'r gair:

- **am** yn yr ystyr 'o amgylch'; a
- **(g)enedigol** sy'n dod o'r gair 'geni'.

Mae termau eraill i ddisgrifio'r adeg cyn neu ar ôl geni yn benodol, sef:

- **ôl-enedigol** sy'n golygu 'ar ôl geni'; a
- **cynenedigol** neu **cyn geni**.

Nid oes gair cywir neu anghywir i ddisgrifio'r cyfnod o amgylch beichiogrwydd ac ar ôl geni, ac efallai y clywch eich meddyg neu fydwraig yn defnyddio unrhyw un o'r geiriau uchod.

AM RAGOR O WYBODAETH, EWCH I:
www.mind.org.uk/information-support/types-of-mental-health-problems/postnatal-depression-and-perinatal-mental-health/#.WvIEBlpryHs

CYDRADDOLDEB

MAE HYN YN GOLYGU EIN BOD YN CANOLBWYNTIO AR YSTYRIED ANGHENION UNIGOLION, YN CYNNWYS Y RHAI SY’N AGORED I NIWED, AC YN DEFNYDDIO’U HADBORTH I’N HELPU I DDYSGU FEL SEFYDLIAD.

DYMA RAI ENGHREIFFTIAU O’R GWAITH RYDYM WEDI’I WNEUD MEWN PERTHYNAS Â CHYDRADDOLDEB A CHYNHWYSIANT.

ER MWYN EDRYCH AR FIDEOS SYDD AR GAEL AC SY’N CRYNHOI’R STRAEON YN YR ADRAN HON, DYLECH SGANIO’R CODAU QR ISOD.

HYFFORDDIANT CYDRADDOLDEB I GIG CYMRU

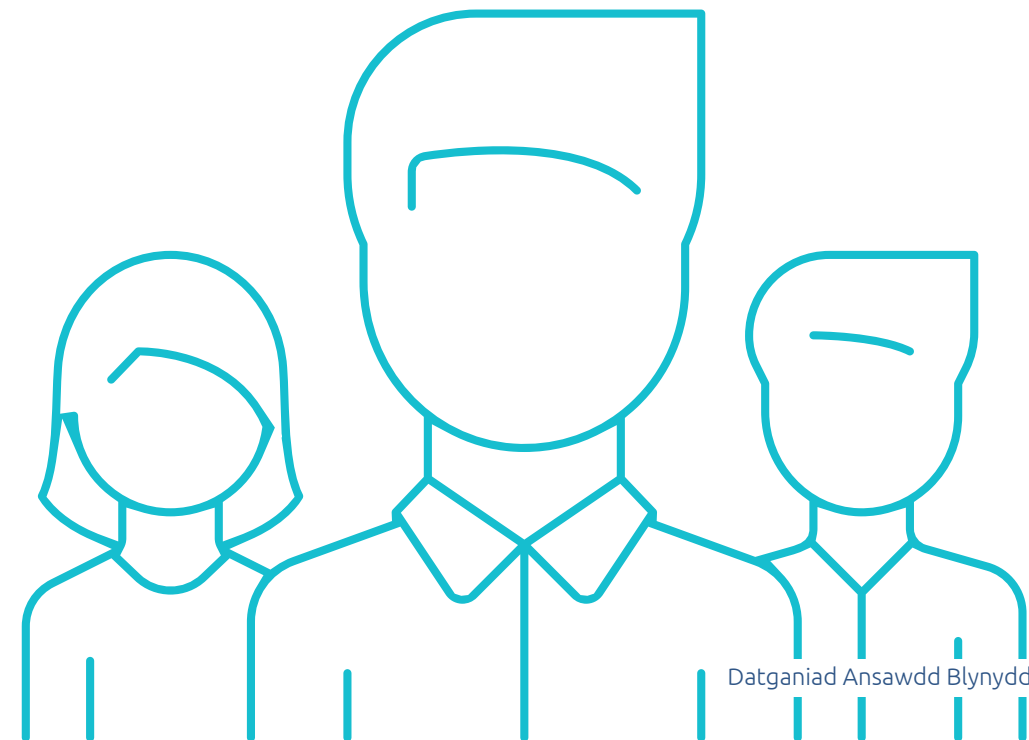
Yn 2016 argymhellodd yr adolygiad annibynnol o raglen e-ddysgu Cymru gyfan ar gydraddoldeb ac amrywiaeth, Fy Nhrin yn Deg, y dylid datblygu modiwlau ychwanegol, a chyflwynodd Canolfan y GIG ar gyfer Cydraddoldeb a Hawliau Dynol (sy’n rhan o lechyd Cyhoeddus Cymru) dri o’r modiwlau hyn yn 2017/2018.

ADNODDAU OEDD Y RHAIN I GEFNOGI STAFF SY’N GWEITHIO GYDAG UNIGOLION TRAWSRYWEDDOL, Y GYMUNED SIPSIWN A THEITHWYR A PHOBL Â NAM AR Y SYNHWYRAU (TRAFFERTHION GWELD NEU GLYWED).

Roedd modiwl ychwanegol ar gyfer nam ar y synhwyrâu eisoes yn cael ei ddatblygu gan Ganolfan y GIG ar gyfer Cydraddoldeb a Hawliau Dynol. I ddatblygu’r modiwlau ar gyfer pobl drawsryweddol a chymunedau Sipsiwn, Roma a Theithwyr, mae’r ganolfan hefyd wedi gweithio gyda sefydliadau sy’n eu cynrychioli, GIRES (Traws) a’r Romani Cultural and Arts Company (Sipsiwn, Roma a Theithwyr) i ddatblygu deunyddiau dysgu addas.

Roedd y gwaith hwn yn cynnwys y cymunedau a’r staff perthnasol, er mwyn sicrhau bod y rhaglenni dysgu a ddefnyddir yn gywir ac ystyrlon ac yn annog dysgwyr i ddeall a chyfathrebu’n effeithiol gyda phobl ar draws pob diwylliant yng Nghymru. Lanswyd y modiwlau ar gyfer pobl drawsryweddol a’r cymunedau Sipsiwn, Roma a Theithwyr ym mis Ebrill 2018.

CYNNWYS PLANT A PHOBL IFANC YN EIN GWAITH

Rydym yn gweithio mwy gyda phlant a phobl ifanc, gan eu cynnwys yn ein gwaith a hel eu barn am yr hyn y dylem fod yn ei wneud i effeithio ar eu dyfodol. Mae hyn yn rhan bwysig o'n hymateb i Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.

Gweithiom mewn partneriaeth â'r sefydliad 'Plant yng Nghymru' i ofyn i grŵp hynod o bobl ifanc ddod at ei gilydd i ysgrifennu'n Datganiad Ansawdd Blynyddol ar gyfer Plant a Phobl Ifanc, y cyntaf o'i fath erioed. I helpu'r grŵp i ddewis ac ysgrifennu straeon, aethom i weld nifer o grwpiau plant a phobl ifanc ar draws Cymru i bennu themâu allweddol ar gyfer ieuchyd cyhoeddus, ac wedyn cynhaliom gyfarfod preswyl i ddatblygu'r datganiad. Roedd hyn yn cynnwys gweithdy hyfforddiant gyda'n tîm Cyfathrebu.

Rhoddodd y plant a'r bobl ifanc adborth cadarnhaol, gan ddweud eu bod am gefnogi'n gwaith a gwneud mwy gyda ni. Cynllunion nhw hefyd Gynhadledd Ieuenctid ar Iechyd Cyhoeddus a chadeirio'r gynhadledd, a fynychwyd gan dros 85 o bobl, rhwng 8 a 22 oed, o bob cwr o Gymru.

Roedd **71%**

o'r rhai a fynychodd y Gynhadledd Ieuenctid ar Iechyd Cyhoeddus yn teimlo eu bod wedi **dysgu rhywbeth newydd o'r digwyddiad.**

Roedd **76%**

o'r rhai a fynychodd yn teimlo eu bod wedi **gweithio'n dda gyda'r bobl ifanc eraill** a fynychodd y gynhadledd.

Dyweddodd **100%**

o'r rhai a fynychodd y gynhadledd y **byddent yn barod i gymryd rhan mewn cefnogi'n gwaith** yn y dyfodol.

“ROEDD YN BRAF BOD IECHYD CYHOEDDUS CYMRU WEDI YSTYRIED POBL IFANC DRWY BENDERFYNU DATBLYGU DATGANIAD ANSAWDD BLYNYDDOL AR GYFER POBL IFANC, AC ROEDD HEFYD YN DDA EU BOD WEDI CYNNWYS POBL IFANC YN Y BROSES O'I GREU.”

PERSON IFANC (17)

i

AM RAGOR O WYBODAETH:

Gallwch ddarllen mwy am y Gynhadledd Ieuenctid ar Iechyd Cyhoeddus ar Twitter (#UGOTSUMMIT2SAY), a gweld sut y gwnaeth Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol, y Comisiynydd Plant a'n Prif Weithredwr gymryd rhan.

Gallwch weld ein Datganiad Ansawdd Blynyddol ar gyfer Plant a Phobl Ifanc yma:

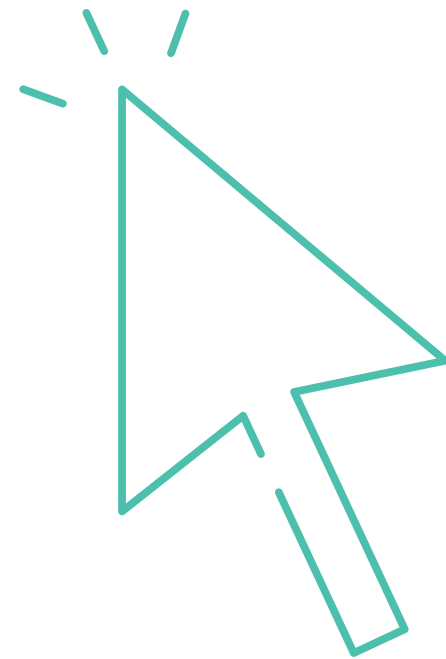
www.wales.nhs.uk/sitesplus/888/tudalen/47579

GWEITHREDU'N BRYDLON

MAE HYN YN GOLYGU Y GALL POBL GAEL MYNEDIAD AT EIN GWASANAETHAU, EIN RHAGLENNI A'N SWYDDOGAETHAU PAN FO'N BRIODOL A CHAEL Y WYBODAETH SYDD EI HANGEN ARNYNT I WNEUD DEWIS GWYBODUS.

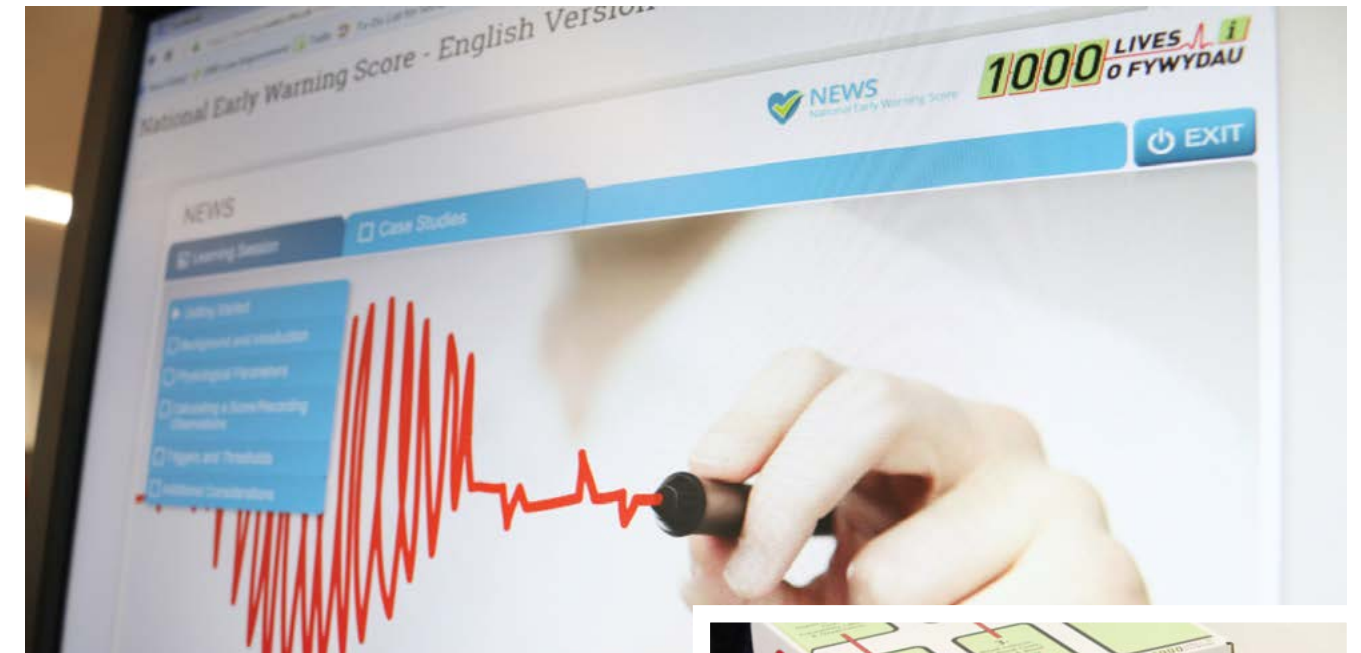
DYMA RAI ENGHREIFFTIAU O'R HYN RYDYM WEDI'I WNEUD I WELLA MYNEDIAD A GWYBODAETH.

ER MWYN EDRYCH AR FIDEOS SYDD AR GAEL AC SY'N CRYNHOI'R STRAEON YN YR ADRAN HON, DYLECH SGANIO'R CODAU QR ISOD.

SEPSIS

Yn 2017-2018 mae ein tîm Ymateb Cyflym i Salwch Aciwt (RRAILS) yn 1000 o Fywydau – Gwasanaeth Gwella wedi helpu meddygon a nyrsys yn GIG Cymru i ganfod a thrin mwy o bobl â sepsis nag erioed o'r blaen.

Mae hyn yn parhau'r gostyngiad flwyddyn ar ôl blwyddyn mewn marwolaethau a niwed sy'n gysylltiedig â sepsis, cyflwr y tybir ei fod yn effeithio ar tuag 8,000 o bobl y flwyddyn yng Nghymru.

Mae'r gwaith hwn, sy'n arwain y byd ac wedi ennill gwobrau, wedi canolbwyntio ar ledaenu'r defnydd o adnoddau fel y Sgôr Rhybudd Cynnar Cenedlaethol (NEWS: National Early Warning Score), sgrinio am sepsis a bwndel gofal Sepsis 6, drwy holl ysbytai Cymru ac mewn lleoliadau gofal sylfaenol a gofal yn y gymuned.

AM RAGOR O WYBODAETH, EWCH I:
<https://healthmanagement.org/c/icu/issuearticle/reducing-avoidable-harm-and-death-from-sepsis-and-acute-kidney-injury>

Beth yw sepsis?

Mae sepsis, sydd hefyd yn cael ei alw yn wenwyn gwaed neu'n septisemia, yn gyflwr sy'n gallu lladd, sy'n cael ei sbarduno gan haint neu anaf.

AM RAGOR O WYBODAETH
AM SEPSIS, EWCH I:
www.nhs.uk/encyclopaedia/s/article/sepsis/?locale=cy

CYNLLUN GWÊN

Gweithio gyda'r nod o sicrhau bod pob plentyn yng Nghymru yn cychwyn yn yr ysgol heb bydredd dannedd ac yn gwenu!

Mae problemau iechyd y geg yn fwy tebygol o effeithio ar blant sy'n byw mewn ardaloedd mwy difreintiedig, a gall effeithio ar les plant, ar eu gweithgareddau bob dydd, eu presenoldeb yn yr ysgol a'u perfformiad. Mae hefyd yn arwain at ddefnydd cynyddol o gyffuriau gwrthfotig, yn gwneud i blant bryderu mwy ynghylch mynd at y deintydd, ac yn cynyddu'r risg y bydd angen i blant gael triniaeth ddeintyddol yn yr ysbyty.

Mae ein tîm Iechyd Cyhoeddus Deintyddol yn trefnu'r arolygon cenedlaethol ar epidemioleg ddeintyddol yng Nghymru. (Epidemioleg yw'r astudiaeth o ba mor aml y mae clefydau yn digwydd mewn gwahanol grwpiau o bobl a pham.) Yn 2014-2015 adroddom fod gan 14.5% o blant tair oed arwyddion o bydredd dannedd, ffigur a oedd yn codi i 20.2% yn yr ardaloedd mwyaf difreintiedig. Yn bump oed, roedd 34.2% o blant wedi cael profiad o bydredd (ffigurau 2015-2016). Rydym hefyd yn adrodd bob blwyddyn ar nifer y llawdriniaethau dan anaesthetig cyffredinol ar gyfer triniaeth ddeintyddol mewn plant.

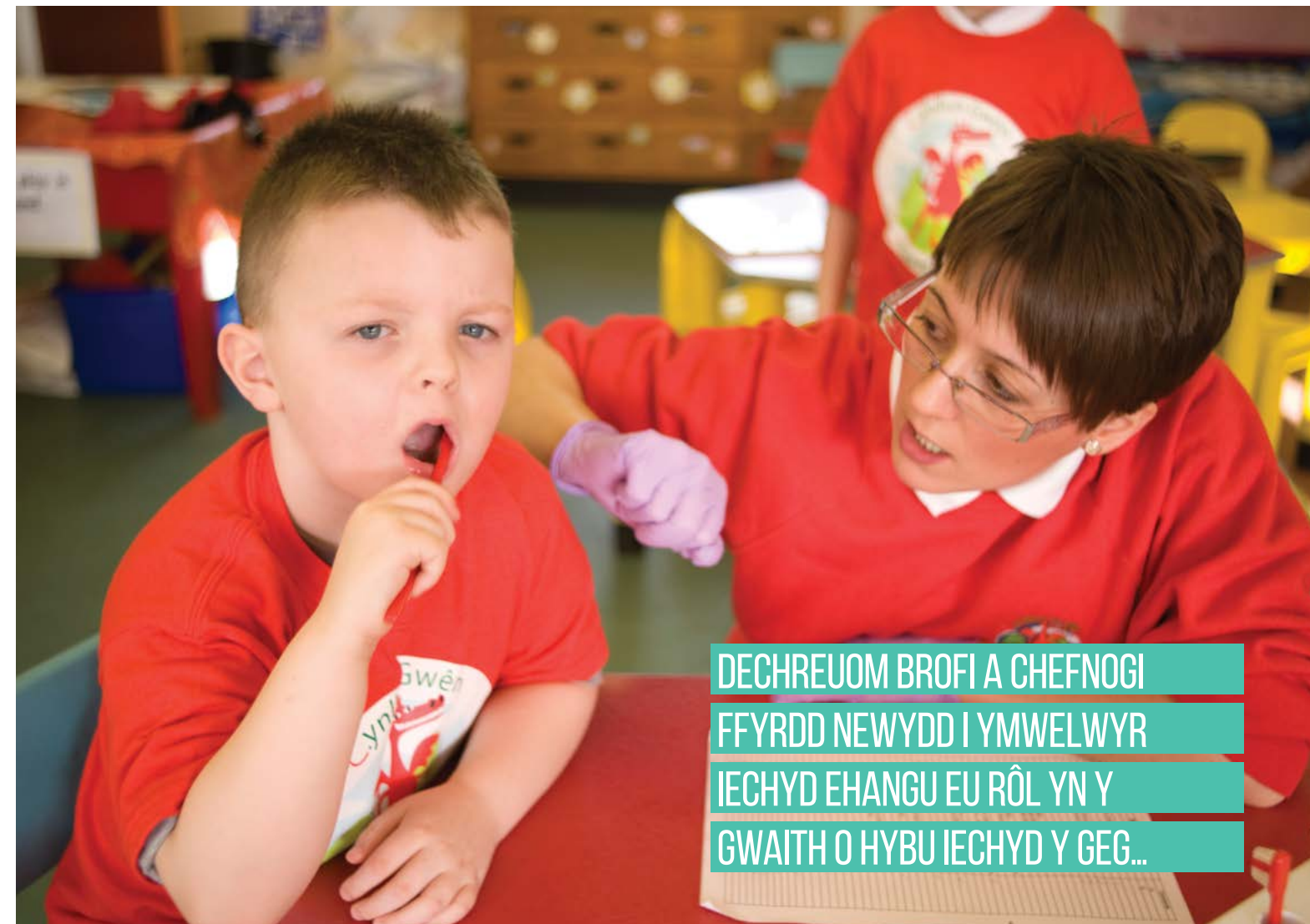

Yn seiliedig ar dystiolaeth ymchwil newydd, cryfhodd 'Cynllun Gwên' y cydweithio rhwng y tîm Cynllun Gwên, y gwasanaeth ymwelwyr iechyd a rhaglenni a thimau eraill sy'n gweithio i wella iechyd y geg. Roedd y dull hwn o weithio ar y cyd yn targedu plant dan bump oed, yn enwedig yn y 1000 diwrnod cyntaf ym mywyd plentyn, gan ddilyn yr egwyddorion 'gofal iechyd darbodus'.

Dechreuom brofi a chefnogi ffyrdd newydd i ymwelwyr iechyd ehangu eu rôl yn y gwaith o hybu iechyd y geg, i roi cyngor i unigolion ac annog plant i ddechrau mynd at y deintydd o oedran ifanc.

Gyda Deoniaeth Cymru, creom raglen e-ddysgu newydd (Y Cynllun Gwên ar Waith) ar gyfer gweithwyr deintyddol proffesiynol. Mae'r rhaglen yn cefnogi atal problemau iechyd y geg mewn ymarfer deintyddol, a hefyd yn arwain at wobr Arian Gwella Ansawdd Gyda'n Gilydd.

**TREFNOM GYNHADLEDD GENEDLAETHOL
A CHREU GWEFAN NEWYDD:
www.designedtosmile.co.uk**

**DECHREUOM BROFI A CHEFNOGI
FFYRDD NEWYDD I YMWELWYR
IECHYD EHANGU EU RÔL YN Y
GWAITH O HYBU IECHYD Y GEG...**

Rhoesom arweinyddiaeth genedlaethol o ran iechyd cyhoeddus i Fyrddau Iechyd a thimau Cynllun Gwên er mwyn iddynt barhau i gyflwyno'r rhaglenni llwyddiannus ar frwsio dannedd a farnais fflworid mewn meithrinfeydd ac ysgolion babanod mewn ardaloedd wedi'u targedu.

Cefnogom Fyrddau Iechyd i wella llwybrau gofal (y camau yng ngofal claf) a phrosesau atgyfeirio. Mae ailddylunio gwasanaethau clinigol wedi cyfrannu i raddau helaeth at ostyngiad o 21% mewn llawdriniaethau o dan anaesthetig cyffredinol ar gyfer triniaeth ddeintyddol mewn plant rhwng 0 ac 17 oed ers 2011-2012, ac at ostyngiad o 9,306 i 7,340 o lawdriniaethau yn 2016-2017.

AM RAGOR O WYBODAETH, EWCH I:
[www.cardiff.ac.uk/research/
explore/research-units/welsh-
oral-health-information-unit](http://www.cardiff.ac.uk/research/explore/research-units/welsh-oral-health-information-unit)

[www.cardiff.ac.uk/__data/assets/
pdf_file/0011/86546/First-report-
for-WG-3yo-survey-2013-14v3.pdf](http://www.cardiff.ac.uk/__data/assets/pdf_file/0011/86546/First-report-for-WG-3yo-survey-2013-14v3.pdf)

MARWOLAETHAU A DERBYNIADAU I'R YSBYTY O ACHOS YSMYGU

Mae amcangyfrifon newydd a gyhoeddwyd gan ein Harsyllfa yn awgrymu bod dros 5,000 o farwolaethau yng Nghymru bob blwyddyn o achos ysmegu, sy'n tua un o bob chwech o farwolaethau mewn pobl 35 oed a throsodd.

MAE FFIGURAU'R ARSYLLFA HEFYD

YN DANGOS YR AMCANGYFRIFIR

BOD DROS 26,000 O DDERBYNIADAU

I'R YSBYTY BOB BLWYDDYN HEFYD

O ACHOS YSMYGU.

Er bod llai o bobl yng Nghymru bellach yn ysmegu o gymharu â blynyddoedd blaenorol, mae'r adnodd 'Data ysmegu: rhagamcanu marwolaethau, derbyniadau i'r ysbyty a mynychder' yn dangos bod ysmegu yn dal i fod yn fwrn ar iechyd pobl, ar deuluoedd, ac ar wasanaethau iechyd yng Nghymru.

Ar gyfer y nifer o asiantaethau sy'n rhan o'r ymdrechion i leihau cyfraddau ysmegu yng Nghymru ymhellach, mae adnodd rhagamcanu hefyd ar gael i helpu i ddangos sut y gallai'r cyfraddau newid yn y dyfodol os bydd rhagor o bobl yn rhoi'r gorau i'r arfer ac os bydd llai o bobl yn dechrau ysmegu.

OEDDECH CHI'N GWYBOD?

Ar 19 Ebrill 2017 lansiwyd Helpa Fi i Stopio gyda brandio newydd unedig, un rhif rhadffôn a gwefan newydd, i'w gwneud yn haws i ysmygwyr gael help i roi'r gorau i ysmegu.

Os hoffech gefnogaeth, cysylltwch â thîm canolfan gyswllt Helpa Fi i Stopio.

Ffôn: 0800 085 2219

Ewch i: www.helpmequit.wales/cy/

Testun: HMQ to 80818

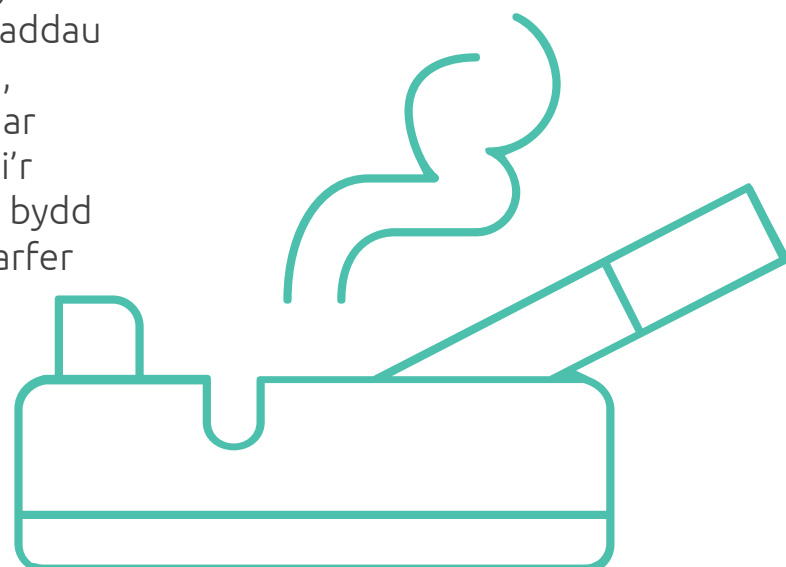

AM RAGOR O WYBODAETH

AM Y STORI, EWCH I:

www.wales.nhs.uk/sitesplus/888/newyddion/46443

www.arsyllfaiechydscyhoeddus.cymru.wales.nhs.uk/ysmygu2017

EIN STAFF

MAE EIN STAFF YN HANFODOL I'R SEFYDLIAD A'R GWAITH A WNAWN. MAE ANGEN I NI ROI AMGYLCHEDD DIOGEL IDDYNT WEITHIO YNDDO A'U CEFNOGI I BARHAU I DDATBLYGU.

DYMA RAI ENGHREIFFTIAU O'R HYN YR YDYM WEDI'I WNEUD I DDATBLYGU A CHEFNOGI'N STAFF.

ER MWYN EDRYCH AR FIDEOS SYDD AR GAEL AC SY'N CRYNHOI'R STRAEON YN YR ADRAN HON, DYLECH SGANIO'R CODAU QR ISOD.

LLES EIN STAFF

Mae'r gwaith rydym yn ei wneud i wneud Cymru yn lle mwy iach, hapus a theg i fyw hefyd yn cysylltu â'r gwaith rydym yn ei wneud i gefnogi lles ein gweithwyr ein hunain.

Y Safon Iechyd Corfforaethol yw'r marc ansawdd ar gyfer hybu iechyd yn y gweithle yng Nghymru ac rydym wedi bod yn ei ddefnyddio fel canllaw i ddatblygu polisiau ac arferion sy'n hybu iechyd a lles. Mae gennym Grŵp gweithgar ar Les Gweithwyr, sy'n cwmpasu cynrychiolwyr o bob rhan o'r sefydliad sydd oll yn cefnogi'n gweithredoedd.

ROEDDEM WRTH EIN BODD I FOD WEDI ENNILL LEFEL EFYDD Y SAFON IECHYD CORFFORAETHOL YM MEHEFIN 2017 AC RYDYM NAWR YN ADEILADU AR YR HYN RYDYM WEDI'I GYFLAWNI FEL Y GALLWN SYMUD YMLAEN I'R LEFELAU NESAF YN Y CYNLLUN GWOBWRWYO.

(Mae'r Safon Iechyd Corfforaethol ('y Safon') yn rhan o raglen 'Cymru Iach ar Waith' a hwn yw'r marc ansawdd cenedlaethol ar gyfer iechyd a lles yn y gweithle.)

Ein thema graidd yw ein ffocws ar les meddyliol, am ein bod yn credu bod iechyd meddwl da yn hanfodol i bawb.

Rhoesom ein cefnogaeth i ymgyrch 'Amser i Newid Cymru' ym mis Rhagfyr 2017. Nod yr ymgyrch hon yw rhoi terfyn ar y stigma a'r gwahaniaethu y mae pobl sydd â phroblemau iechyd meddwl yng Nghymru yn eu hwynebu.

Er bod problemau iechyd meddwl yn gyffredin, gall fod tabŵ o'u hamgylch yn y gweithle o hyd, felly rydym yn gweithio'n galed i newid hyn.

CYNHYDDU'R DEFNYDD O'R GYMRAEG

Rydym wedi ymrwymo i sicrhau ein bod yn adlewyrchu pwysigrwydd y Gymraeg yn ein gweithgareddau dydd-i-ddydd, a hynny pan fyddwn yn cyfathrebu â'r cyhoedd a chyda'n gilydd fel cydweithwyr.

Rydym yn teimlo os bydd mwy o aelodau o staff yn deall Cymraeg (hyd yn oed Cymraeg sylfaenol iawn) byddwn mewn lle gwell i ddeall ac ymateb i'r diwylliant ieithyddol unigryw sydd yng Nghymru.

HOFFEM I STAFF WEITHIO GYDA NI I WELLA'N GWASANAETHAU I SIARADWYR CYMRAEG, YN DDEFNYDDWYR GWASANAETHAU AC YN GYDWEITHWYR.

Mae Llywodraeth Cymru a chyrrff eraill yn y sector cyhoeddus hefyd wedi ymrwymo nid yn unig i wella'u defnydd eu hunain o'r Gymraeg ond hefyd i roi cyfle i staff ddysgu Cymraeg (neu i wella'u Cymraeg).

Cynhaliom ein cwrs cyntaf ddiwedd 2017 ac rydym yn gweithio i gefnogi mwy byth o staff i ddysgu a defnyddio'r Gymraeg.

CYMRAEG

CYMRAEG

CYMRAEG

RYDYN NI WEDI SYMUD!

Symudodd dros 80 o'n staff o'r is-adrannau Diogelu Iechyd, Deallusrwydd Iechyd ac Iechyd a Lles i swyddfeydd newydd ym Matrix House, Abertawe.

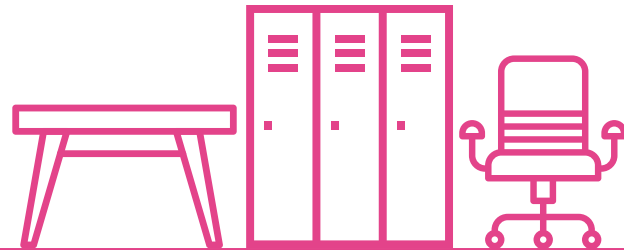
Yn sgil y symud hefyd, daeth ein timau sgrinio o Orchard Street a Pharc Dewi Sant, Caerfyrddin at ei gilydd, sy'n caniatáu iddynt weithio gyda'i gilydd yn well a defnyddio adnoddau'n fwy effeithlon.

Paciodd y staff eu desgiau ar y dydd Gwener a dod i'w swyddfeydd newydd ddydd Llun 11 Medi 2017 i gael y swyddfeydd wedi'u gosod allan diolch i waith caled ein timau cyfleusterau a TG dros y penwythnos.

Mae tîm y prosiect hefyd wedi parhau â'r gwaith da a gyflawnwyd yn 2 Capital Quarter gan ailddefnyddio ac adnewyddu dodrefn swyddfa.

I raddau helaeth mae'r swyddfa wedi'i gosod allan gyda dodrefn a roddwyd i ni gan Hewlett Packard a oedd, tan yn ddiweddar, yn meddiannu'r llawr gwaelod ym Matrix House.

O achos eu caredigrwydd roedd modd i ni ailddefnyddio'r canlynol a'u hatal rhag cael eu hanfon i safle tirlenwi:

84 o ddesgiau swyddfa

71 pedestal

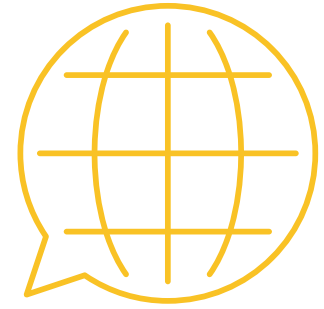
83 cwpwrdd – gwahanol feintiau

20 o gadeiriau ystafell gyfarfod

8 o fyrddau ystafell gyfarfod

Oherwydd y symud i'r gofod newydd sy'n 10, 600 troedfedd sgwâr gallwn ddarparu amgylchedd gwaith modern i'n staff sy'n ateb eu gofynion, ar yr un pryd â lleihau ein costau gweithredu, gwella sut y caiff gofod ei ddefnyddio, gwella effeithlonrwydd a darparu gweithle glân a chynaliadwy sy'n effeithlon o ran ynni.

IECHYD CYHOEDDUS BYD-EANG

RYDYM WEDI YMRWYMO I FOD YN ASiantaeth Iechyd Cyhoeddus sy'n gyfrifol a blaengar yn FYD-EANG ac sy'n ysbrydoli eraill. DYMA RAI ENGHREIFFTIAU O'R HYN RYDYM WEDI'I WNEUD I Ddatblygu a chefnogi CYMRU I BARATO'I HUN YN WELL I YMATEB I FYGYTHIADAU BYD-EANG ac i wella Iechyd BYD-EANG.

ER MWYN EDRYCH AR FIDEOS SYDD AR GAEL ac sy'n crynhoi'r STRAEON YN YR ADRAN HON, DYLECH SGANIO'R CODAU QR ISOD.

CANOLFAN GYDWEITHREDOL SEFYDLIAD IECHYD Y BYD

Rydym wrth ein boddau i gael cyhoeddi bod Sefydliad Iechyd y Byd (WHO: World Health Organization) wedi pennu'n Cyfarwyddiaeth Polisi, Ymchwil a Datblygu Rhyngwladol yn Ganolfan Gydweithredol WHO ar Fuddsoddi ar gyfer Iechyd a Lles, y ganolfan gyntaf o'i bath.

Mae'r garreg filltir hon yn cydnabod ein bod yn awdurdod sy'n dangos cyfrifoldeb byd-eang ac sy'n arwain y byd ar gefnogi buddsoddi ar gyfer iechyd a lles pobl ac annog datblygu cynaliadwy (datblygu sy'n bodloni anghenion y genhedlaeth bresennol heb beryglu cenedlaethau'r dyfodol).

Fel rhan o raglen waith pedair blynedd gyda Sefydliad Iechyd y Byd, bydd y Ganolfan Gydweithredol yn datblygu, casglu a rhannu gwybodaeth newydd ar sut orau i fuddsoddi ar gyfer iechyd gwell, lleihau anghydraddoldebau ac adeiladu cymunedau cryfach yng Nghymru, Ewrop ac ar draws y byd.

Bydd yn cefnogi Cymru i roi Agenda 2030 y Cenhedloedd Unedig ar Ddatblygu Cynaliadwy ar waith, yn ogystal â'i gyfarwng yng Nghymru sy'n flaengar yn fyd-eang, sef Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru).

Dywedodd Pennaeth Swyddfa Ewrop ar gyfer Buddsoddi ar gyfer Iechyd a Datblygu WHO a Swyddog Cyfrifol WHO ar gyfer Canolfan Gydweithredol newydd WHO:

“RYDYM WRTH EIN BODDAU I GAEL CROESAWU CYFARWYDDIAETH POLISI, YMCHWIL A DATBLYGU CYMUNEDOL IECHYD CYHOEDDUS CYMRU I FOD YN GANOLFAN GYDWEITHREDOL GYNTAF WHO YN Y MAES HWN.”

“MAE'R ARBENIGEDD A'R GWAITH O SAFON UCHEL GAN EIN CYDWEITHWYR YNG NGHYMUR WEDI BOD YN ASED GWERTHFAWR I WHO DROS Y BLYNYDDOEDD DIWETHAF. MAE EIN GWAITH AR Y CYD YN DDIWEDDAR YN CYNNULL GWYBODAETH FYD-EANG AR FUDDSODDI AR GYFER IECHYD A LLES YN ENGHRAIFFT DDA O'N CYDWEITHREDU CYNHYRCHOL”

Yn ogystal â chodi'n proffil ar draws y byd, disgwylir y bydd cael ein henwi'n Ganolfan Gydweithredol o fudd i'n staff.

Bydd y rhaglen WHO yn rhoi cyfle i'r staff chwarae rhan uniongyrchol mewn rhwydweithiau rhyngwladol, i ddenu arbenigedd ac i greu partneriaethau newydd, a bydd hefyd yn blatfform ar gyfer rhannu dysgu a chynhyrchu adnoddau.

Bydd y Ganolfan Gydweithredol yn ymuno â rhwydwaith o dros 700 o ganolfannau sy'n ymdrin â gwahanol bynciau iechyd ac sydd wedi'i leoli mewn 80 o wledydd ar draws y byd.

BUDDSODDI AR GYFER IECHYD A LLES

Gan weithio'n agos gyda Sefydliad Iechyd y Byd, rydym wedi cyhoeddi adroddiad ar y cyd ar fuddsoddi ar gyfer iechyd a lles.

Mae'r adroddiad yn dod i'r casgliad na allwn barhau i weithio fel y gwnawn ar hyn o bryd. Mae'r dystiolaeth yn dangos y bydd buddsoddi mewn polisiau iechyd cyhoeddus ar draws sectorau yn arwain at fuddion ehangach i gymdeithas, i'r economi ac i'r amgylchedd. Mae buddsoddi yn iechyd a lles pobl drwy gydol eu bywydau yn annog twf economaidd hirhoedlog a chynhwysol, diogelwch, tegwch a didueddrwydd, a heddych.

Mae'n caniatáu i genedlaethau heddiw a'r dyfodol sicrhau'r iechyd gorau posibl i bawb, beth bynnag fo'u hoedran, yng Nghymru a'r tu hwnt.

Mae'r adroddiad yn cefnogi rhoi'r nodau byd-eang ar gyfer datblygu cynaliadwy mewn lle ar draws y 53 o aelod-wladwriaethau Rhanbarth Ewrop. Rydym yn dal i weithio'n agos â Llywodraeth Cymru a Sefydliad Iechyd y Byd i annog buddsoddi mewn iechyd cyhoeddus ac i gefnogi'r genedl i gyflawni Ffyniant i Bawb.

i

AM RAGOR O WYBODAETH, EWCH I:

Investment for health and well-being: A review of the social return on investment from public health policies to support implementing the Sustainable development Goals by building on Health 2020, adroddiad WHO yn cyfodod y dystiolaeth: www.euro.who.int/en/publications/abstracts/investment-for-health-and-well-being-a-review-of-the-social-return-on-investment-from-public-health-policies-to-support-implementing-the-sustainable-development-goals-by-building-on-health-2020-2017

Y nodau datblygu cynaliadwy:

<https://sustainabledevelopment.un.org/sdgs>

Strategaeth Llywodraeth Cymru 'Ffyniant i Bawb':

<https://gov.wales/newsroom/firstminister/2017/170919-new-national-strategy-for-a-more-prosperous-wales/?skip=1&lang=cy>

DIDDORDEB RHYNGWLADOL YN SYSTEM RHEOLI ACHOSION NEWYDD CYMRU

Ym mis Tachwedd 2017, ymwelodd cydweithwyr o Weithrediaeth Gwasanaeth Iechyd Iwerddon â'n tîm Diogelu Iechyd i rannu profiadau ac i drafod sut i arolygu clefydau heintus.

Un o'r prif bynciau a drafodwyd oedd Tarian, system newydd Cymru gyfan ar gyfer rheoli achosion a digwyddiadau.

Datblygwyd y system gan ein tîm Gwybodeg, ac mae'n caniatáu rhannu gwybodaeth rhwng pob un o'r 22 o awdurdodau lleol yng Nghymru, ein is-adran microfiolog a'n tîm Diogelu Iechyd. Dechreuwyd paratoi ar gyfer datblygu'r system yn 2015 ac aeth yn fyw ym mis Mai 2017.

Fel system integredig, mae Tarian yn unigryw yn ei gallu i ddod â phartneriaid allweddol ym maes diogelu iechyd yng Nghymru ynghyd.

Mae hefyd wedi bod yn offeryn amhrisiadwy ar gyfer dadansoddi gwybodaeth. Mae gwybodaeth a fewnbynnir gan bawb sy'n defnyddio'r system ar gael i'r Ganolfan Arolygu Clefydau Trosglwyddadwy ar gyfer adrodd a dadansoddi, naill ai yn rheolaidd neu wrth ymateb i ddigwyddiad aciwt.

GOSOD ESIAMPL DDA

Fel corff cyhoeddus mae dyletswydd arnom i ddefnyddio'n hadnoddau mor effeithlon â phosibl ac i chwarae rhan yn y gwaith o ddangos sut y gall Cymru arwain y ffordd ym maes cynaliadwyedd amgylcheddol.

Un ffordd rydym wedi gwneud hyn yw drwy gynnal adolygiad o'n gofod swyddfa a symud ein staff i gyn lleied o leoliadau â phosibl (lle bo hynny'n briodol). Mae hyn yn hybu dysgu a chynaliadwyedd a hefyd yn cwtogi ar deithio ar gyfer busnes ac ar aneffeithlonrwydd ac yn rhoi gwerth am arian cyhoeddus.

Dros y blynyddoedd diwethaf, llwyddom i ail-leoli dros 580 o staff i ddau adeilad, sef Capital Quarter Caerdydd a Matrix House, Abertawe. Yn ystod y ddau gyfnod o symud gweithiom gyda mentrau cymdeithasol i ddodrefnu'r adeiladau ac i adnewyddu dros 2800 o eitemau swyddfa.

Llwyddom i arbed dros 134 tonnall o CO₂e (cyfystyr â charbon deuocsid), a allai lenwi dros 800 o fysiau dau lawr! Llwyddom hefyd i atal dros 41 tonnall o wastraff rhag mynd i safle tirlenwi. Mae symud lleoliad swyddfa hefyd wedi annog mwy o staff i ddefnyddio trafndiaeth gyhoeddus a thrwy hynny helpu i fodloni'n meini prawf amgylcheddol.

YN 2017-2018, MAE EIN NEWIDIADAU ARLOESOL I'R GWEITHLE WEDI CAEL CYDNABYDDIAETH YN GENEDLAETHOL AC YN RHYNGWLADOL A GOFYNNWYD I NI SIARAD AMDANYNT AR DRAWS Y BYD.

Isod mae rhai enghreifftiau o'r gydnabyddiaeth y mae ein hymagwedd gynaliadwy o ran yr amgylchedd wedi'i chael:

Gwobrau Cynaliadwyedd y GIG

- Caffael– Enillydd
- Arweinyddiaeth – Enillydd
- Carbon – Cymeradwyaeth Uchel
- Ailddefnyddio – Cymeradwyaeth Uchel

Gwobrau Procura+

- Gweithdrefn dendro'r flwyddyn 2017

Arloesedd mewn Cynaliadwyedd yn y Gwasanaeth Cyhoeddus 2017

Gwobr Ryngwladol Green Apple

- Arfer Amgylcheddol Orau

Gwobr yr Health Service Journal (HSJ) 2017

- Rownd Derfynol

Gwella Cynaliadwyedd Amgylcheddol a Chymdeithasol

- Rownd Derfynol

Gwobrau Rhagoriaeth Adeiladu Cymru

- Gwobr Gwerth – Enillydd

CYMRU O BLAID AFFRICA

Rhaglen a ddatblygwyd gan Lywodraeth Cymru yw Cymru o Blaid Affrica, sy'n gweithio gydag unigolion, cymunedau, y cyhoedd a'r trydydd sector i chwarae rhan fwy gweithredol mewn datblygu rhyngwladol gydag Affrica.

MAE HEFYD YN CEFNOGI CYFRANIAD CYMRU I NODAU DATBLYGU CYNALIADWY Y CENHEDLOEDD UNEDIG A'R MODD Y CÂNT EU RHOI AR WAITH.

Rydym yn gweithio'n agos gyda rhaglen Cymru o Blaid Affrica o fewn Llywodraeth Cymru, Hub Cymru Affrica a Rhwydwaith Cysylltiadau Iechyd Cymru o Blaid Affrica. Yn benodol, rydym yn dal i gefnogi Cynhadledd Iechyd Cymru o Blaid Affrica a gwahanol ddigwyddiadau mawr, fel Digwyddiadau Rhannu Dysg y Rhwydwaith Cysylltiadau Iechyd a chynhadledd flynyddol Hub Cymru Affrica.

Mae ein Canolfan Ryngwladol Cydlynau Iechyd yn ffocws ar gyfer gwaith iechyd byd-eang ar draws y GIG ac yn cefnogi Siarter Partneriaethau Iechyd Rhyngwladol. Yn ddiweddar, rydym wedi adnewyddu'n haelodaeth o Grŵp Gweithredu'r Siarter i gynnwys cynrychiolaeth gan Rwydwaith Cysylltiadau Iechyd Cymru o Blaid Affrica.

Drwy'r ymagwedd hon o weithio ar y cyd, rydym bellach yn gweithio i hyrwyddo ymdrechion y siarter, Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) a Rhaglen Cymru o Blaid Affrica gyda'i gilydd i sicrhau y caiff ei dilyn yn helaeth ar draws Cymru ac mewn Byrddau Iechyd unigol ac Ymddiriedolaethau'r GIG.

DYSGU ODDI WRTH ADBORTH

Mae'r rhan fwyaf o bobl sy'n defnyddio'n gwasanaethau, ein rhaglenni a'n swyddogaethau yn cael profiad cadarnhaol a chawn ganmoliaeth yn aml. Croesewir y rhain yn fawr ac rydym yn eu hanfon ymlaen i'r staff perthnasol.

Fodd bynnag, weithiau byddwn yn gwneud camgymeriadau, ac mae'n hanfodol ein bod yn ymchwilio'n llawn pan fydd hyn yn digwydd er mwyn sicrhau ein bod yn dysgu o'n camgymeriadau i'w hatal rhag digwydd eto. Mae'r enghreifftiau isod yn dangos amrywiaeth o bryderon a chanmoliaeth a ddaeth i law yn 2017-2018.

ENGHRAIFFT O BRYDER 1

Cafodd Comisiynydd y Gymraeg gŵyn a oedd yn dangos methiant posibl ar ein rhan i weithredu'n Cynllun Iaith Gymraeg.

Yn ôl yr achwynydd, roedd neges yn Gymraeg ac yn Saesneg ar un o'n tudalennau gwe yn gwahodd rhieni i blant rhwng dwy a thair oed i lenwi holiadur i helpu i gynllunio'r ymgyrch ffliw nesaf. Roedd y ddolen yn arwain at holiadur yn Saesneg yn unig. Dywedodd yr achwynydd wrth y Comisiynydd ei f/bod wedi gofyn am yr holiadur Cymraeg ond wedi cael gwybod nad oedd un ar gael.

▼ BETH WNAETHON NI

Gweithiom gyda'n staff i atgyfnerthu'n Cynllun Iaith Gymraeg, sy'n ei gwneud yn ofynnol i drin y Gymraeg a'r Saesneg yn gyfartal. Rhaid i bob aelod o staff lynu'n gyfan gwbl at y Cynllun Iaith Gymraeg, gan gynnwys yr ymrwymiad i gynhyrchu ffurflenni ar gyfer y cyhoedd yn y ddwy iaith.

Roedd terfyn amser ar gyfer ymateb i'r arolwg, felly er mwyn cefnogi'r achwynydd, rhoesom holiadur Cymraeg i'r Comisiynydd ei drosglwyddo i'r achwynydd ac fe'i rhoesom hefyd ar ein tudalen Facebook.

**ENGHRAIFFT
O BRYDER 2****Cawsom gŵyn gan
aelod o'r cyhoedd
am ein huned
sgrinio symudol.**

Roedd wedi cael
llythyr i fynychu am
apwyntiad sgrinio ond pan
gyrhaeddodd yno cafodd wybod
nad oedd apwyntiad wedi'i drefnu.
Tynnodd y gŵyn sylw hefyd at
agwedd wael y staff. Gadawodd y
person yr uned symudol heb gael
ei sgrinio.

BETH WNAETHON NI

Er ei bod yn hanfodol bod ein
holl staff yn rhoi gwasanaeth da
i gwsmeriaid, mae'n arbennig o
bwysig bod y rhai sy'n gweithio yn
ein gwasanaethau sgrinio yn gwneud
hynny, am eu bod yn dod i gysylltiad
â nifer fawr o'r cyhoedd.

Rhwng mis Gorffennaf a mis Medi
2017 cynhaliom gyfres o weithdai
hyfforddiant gofal cwsmeriaid i'n
staff sgrinio, er mwyn atgyfnerthu
gofal cwsmeriaid da.

**ENGHRAIFFT
O BRYDER 3****Cawsom gŵyn am
ein gwasanaeth
Helpa Fi i Stopio.**

Dyweddodd y person
a wnaeth y gŵyn ein
bod wedi methu â rhoi
digon o gefnogaeth iddo/iddi roi'r
gorau i ysmegu. Tynnodd sylw hefyd
at gyfathrebu gwael a achosodd
iddo/iddi wastraffu amser drwy
deithio i fferyllfa i gael ei therapi
disodli nicotin (NRT) pan nad oedd y
therapi ar gael.

BETH WNAETHON NI

Dangosodd ein hymchwiliad ein bod
wedi methu â chofnodi gwybodaeth
ar ein system electronig 'Quit
Manager'. Roedd hyn yn golygu nad
oeddem yn ymwybodol ble dylid
anfon llythyrau mewn perthynas â
thriniaeth disodli nicotin i'r person.

Rydym wedi dweud wrth ein tîm
Helpa Fi i Stopio y dylent gofnodi'r
holl weithgarwch mewn perthynas â
chleientiaid, gan gynnwys llythyrau
NRT, ar y system Quit Manager.
Dywedom hefyd y dylid anfon
llythyrau NRT gyda dosbarth cyntaf
os ydynt yn rhai brys, neu eu hanfon
drwy ffacs at fferyllfa y maent wedi
cytuno arni gyda'r cleient.

**ENGHRAIFFT
O BRYDER 4****Mae llawer o'n
gwasanaethau,
ein rhaglenni a'n
swyddogaethau
yn dibynnu
ar ddefnyddio****sefydliadau eraill GIG Cymru neu
safleoedd cymunedol.**

Weithiau bydd pethau'n mynd o'u
lle yn y lleoliadau hyn sydd y tu
hwnt i'n rheolaeth. Fodd bynnag,
rydym yn dal i ymchwilio a gweithio
gyda'n partneriaid i sicrhau bod
pobl yn dysgu o gamgymeriadau a
bod gwasanaethau'n gwella.

Cododd rhywun fater mewn
perthynas ag agwedd aelod o staff
a oedd yn gweithio mewn canolfan
iechyd ble roedd clinig sgrinio'n
cael ei redeg. Achosodd hyn i'r
achwynydd fethu â chofrestru am
ei apwyntiad sgrinio.

BETH WNAETHON NI

Gweithiom gyda'r ganolfan
iechyd berthnasol i sicrhau bod
pob derbynnydd yn cael gwybod
am y rhaglenni sgrinio ac am
weithdrefnau'r clinig. Ymchwiliom
hefyd i a oedd ein sgrinwyr wedi
dilyn ein trefniadau gweithredu
safonol ein hunain (ac roeddent
wedi gwneud hynny) ac rydym wedi
atgyfnerthu'r gweithdrefnau hyn
i'r holl staff.

CANMOLIAETH

"Diolch o galon am sicrhau mynediad rhwydd i chi a'ch sylw cyflym i'r mater mae'n dipyn o newid y dyddiau hyn (os ydych chi'n gwybod beth dwi'n feddwl)."

Aelod o'r cyhoedd

"Rydych chi'n bobl anhygoel. Diolch am eich caredigrwydd a'ch amynedd a'r holl gymorth roddoch chi i mi, rydych chi'n dîm grêt. Allwn i ddim fod wedi dymuno cael gwell. Diolch!"

Aelod o'r cyhoedd

"Rwy'n ysgrifennu i ddweud diolch anferthol i'r staff a ddeliodd gyda fy mam yn wych yn yr apwyntiad. Roedd y staff mor broffesiynol ac yn wybodus ond hefyd yn ofalgar a charedig. Gwnaeth y nyrs hyfryd a ddeliodd gyda ni argraff arbennig arna i, gan dawelu meddwl fy mam a'i chadw'n ddigyffro. Diolch o galon a daliwch ati gyda'r gwaith da."

Merch i rywun a fynychodd i gael ei sgrinio

"Jest eisiau dweud DIOLCH mawr am fynychu'r Ffair Yrfaoedd ddydd Mawrth, roedd yn ddiwrnod prysur gyda dros 2,500 o blant ysgol yn mynychu, a gobeithio bod rhai ohonynt yn ystyried gyrfa yn y GIG ar ôl siarad gyda chi i gyd."

Ymarferydd gofal iechyd

"Cefais fy sgan yn ddiweddar a hoffwn ddweud bod y person a wnaeth y sgan yn ardderchog. Fe esboniodd bopeth yn glir, cyn ac ar ôl y sgan (a oedd yn glir) a rhoddodd fi mewn hwyliau hamddenol cyn y sgan, oedd wedi bod yn pwyso ar fy meddwl."

Rhywun a gafodd ei sgrinio

"Mae'r rhaglen sganio yn syniad rhagorol ac rwyf wedi cynghori cymydog a drodd yn 65 mis yma i dderbyn y gwahoddiad pan gaiff un. Diolch i chi!"

Aelod o'r cyhoedd

OEDDECH CHI'N GWYBOD?

Rydyn ni'n ymdrechu i annog pobl i gysylltu â ni i rannu'u profiadau, ac yn 2017-2018 cawsom gyfanswm o **1419 o ganmoliaethau** a **52 o gwynion ffurfiol**.

27:1 yw'r gymhareb canmoliaethau i gwynion

27 1

EDRYCH YMLAEN

2018/19

Mae'r adran hon yn cynnwys rhai enghreifftiau o waith rydym yn bwriadu'i gyflawni yn 2018-19. Carem i chi ein dwyn i gyfrif a sicrhau ein bod yn adrodd yn ôl i chi yn ein Datganiad Ansawdd Blyneddol ar gyfer 2018-19.

EIN STRATEGAETH HIRDYMOR

Yn ystod 2017-18, bu i ni weithio er mwyn datblygu ein strategaeth hirdymor newydd a fyddai'n amlinellu'r hyn yr ydym yn gobeithio ei gyflawni dros gyfnod o 10 i 12 mlynedd.

Mae datblygu ein strategaeth yn golygu ein bod yn sicrhau ein bod yn cyflawni popeth o fewn ein gallu i'r Cymry.

Roedd yn hynod bwysig ein bod yn deall meddyliau ac anghenion ein rhanddeiliaid, y staff a'r cyhoedd, felly roeddent yn rhan o'r broses yn gynnar iawn. Ategwyd hyn gan ymchwil a thystiolaeth, yn ogystal â rhannau allweddol o ddeddfwriaeth, er mwyn sicrhau ein bod yn cydweithio â phartneriaid i ddatblygu ein strategaeth hirdymor.

Bu i ni drafod pa randdeiliaid i siarad â hwy â'n Bwrdd er mwyn deall beth yw barn ein partneriaid ohonom, y cymorth mwyaf y gallwn ei roi iddynt, sut y gallem gydweithio, a ble y dylem ganolbwyntio ein hymdrechion. Gwnaethom hyn drwy gynnal cyfarfodydd rhwng ein Tîm Gweithredol a chynrychiolwyr o'r sector cyhoeddus, y GIG, y trydydd sector, yr heddlu, llywodraeth leol a Llywodraeth Cymru.

CAWSOM GIPOLWG GO IAWN O FARN EIN PARTNERIAID O RAN BLE Y GALLEM GAEL Y MWYAF O EFFAITH A'R MEYSYDD Y GALLEM WEITHIO'N DDA ARNYNT GYDA'N GILYDD ER MWYN MYND I'R AFAEL Â MATERION IECHYD CYHOEDDUS ALLWEDDOL YN SGIL Y SGYRSIAU HYN.

Ein staff yw ein hased fwyaf ac mae ganddynt lawer o syniadau am yr hyn y dylem ei wneud er mwyn cyflawni dyfodol iachach i Gymru. Bu i ni gynnal nifer o grwpiau ffocws a sesiynau galw heibio yn ystod haf 2017. Cymerodd dros 200 aelod o staff ran, gan roi eu safbwyntiau ar feysydd iechyd cyhoeddus allweddol y dylem ganolbwyntio arnynt. Arweiniodd aelod o'r Tîm Gweithredol bob sesiwn er mwyn i staff allu siarad yn uniongyrchol â'n huwch arweinwyr.

Cawsom lawer o wybodaeth yn sgil y sesiynau hyn, a oedd yn nodi llawer o themâu. Rhoddwyd canlyniadau'r broses o gynnwys ein rhanddeiliaid a'r staff i'n huwch arweinwyr, a fu'n cydweithio gan rannu'r sylwadau a'r awgrymiadau yn themâu allweddol yn eu cyfarwyddiaethau.

Er mwyn canfod barn y cyhoedd yng Nghymru, comisiynwyd arolwg o 1000 o gyfweiliadau wyneb yn wyneb er mwyn deall barn y bobl o'r prif feysydd sy'n peri pryder lle y gallwn eu cynorthwyo. Trefnwyd arolwg ar-lein hefyd, gyda thros 3000 o bobl yn ei gwblhau yn Gymraeg neu'n Saesneg.

Deilliodd ein saith blaenoriaeth hirdymor o'r gwaith hwn, sef:

- dylanwadu ar y ffactorau ehangach sy'n effeithio ar iechyd pobl a chymunedau;
- gwella lles a chadernid meddyliol;
- hyrwyddo ymddygiad iach;
- diogelu dyfodol iach ar gyfer y genhedlaeth nesaf;
- amddiffyn y cyhoedd rhag haint a bygythiadau amgylcheddol i iechyd;
- cefnogi'r broses o ddatblygu system iechyd a gofal gynaliadwy sy'n canolbwyntio ar ataliaeth ac ymyrraeth gynnar; a
- chreu a lledaenu gwybodaeth a sgiliau er mwyn gwella iechyd a lles ledled Cymru.

Mae cwmpas pob un o'r blaenoriaethau hyn yn golygu bod pob cyfarwyddiaeth yn gyfrifol am lwyddiant pob blaenoriaeth a gall y staff uniaethu â mwy nag un o'r blaenoriaethau.

Caiff ein strataegaeth hirdymor ei hategu gan gyfres o ddogfennau eraill megis:

- ein cynllun strategol, sy'n amlinellu'r hyn y byddwn yn ei wneud yn ystod tair blynedd gyntaf ein strategaeth hirdymor er mwyn cyflawni pob un o'r saith blaenoriaeth; ac
- ein cynllun blynyddol, sy'n cynnwys y cerrig milltir allweddol ar gyfer pob nod blaenoriaeth a strategaeth yn ystod 2018-19.

GYDA'I GILYDD MAE'R DOGFENNAU HYN YN CYNORTHWYO EIN STAFF I GYFLAWNI EIN BLAENORIAETHAU STRATEGOL.

PARHAU I WEITHIO GYDA PHOBL IFANC

Byddwn yn gweithio gyda grŵp cynllunio pobl ifanc i werthuso'r Gynhadledd Ieuenctid ar Iechyd Cyhoeddus 2017 a byddwn yn defnyddio'r adborth a gawn i lunio adroddiad ac argymhellion y byddwn yn eu cyflwyno i'n Tîm Gweithredol yn 2018. Byddwn hefyd yn parhau i weithio gyda Plant yng Nghymru ac yn cefnogi mwy byth o bobl ifanc i chwarae rôl yn y gwaith o greu'r Datganiad Ansawdd Blynyddol nesaf ar gyfer Pobl Ifanc.

LLES EIN STAFF

Yn dilyn ffug asesiad cadarnhaol ym mis Chwefror 2018, byddwn yn cael asesiad dau ddiwrnod ar gyfer y Safon Iechyd Corfforaethol (lefel arian) ym mis Gorffennaf 2018, a bydd aseswyr yn ymweld â safleoedd yng Nghaerdydd ac Abertawe. Rydym yn obeithiol y bydd yr asesiad hwn yn cydnabod yr amrywiaeth o gamau yr ydym yn eu cyflawni ar draws ein sefydliad i wella lles.

CANOLFAN GYDWEITHREDOL SEFYDLIAD IECHYD Y BYD (WHO)

Fel rhan o raglen waith pedair blynedd, byddwn yn datblygu, cynnull a rhannu gwybodaeth ac adnoddau mewn perthynas â sut orau i fuddsoddi mewn gwell iechyd, lleihau anghydraddoldebau a meithrin cymunedau cryfach a systemau gwydn yng Nghymru, Ewrop ac ar draws y byd.

Mae'r gwaith yn cwmpasu saith gweithgaredd sy'n cynnwys dros 60 o'n staff o bob cyfarwyddiaeth. Mae hon yn rhaglen waith wirioneddol draws-sefydliadol, sy'n cefnogi'n holl flaenoriaethau ac amcanion ac sydd wedi'i chynnwys yn y Cynllun Tymor Canolig Integredig a'r strategaeth sefydliadol hirdymor.

Bydd Canolfan Gydweithredol WHO yn adrodd i'r WHO bob blwyddyn a chaiff ei monitro a'i chefnogi gan Fwrdd Rheoli Canolfan Gydweithredol WHO, sy'n atebol i'n Bwrdd ni.

Nodau a buddion Canolfan Gydweithredol WHO yw:

- cryfhau effaith ac enw da, yn genedlaethol ac ar draws y byd, y gwaith a wneir yng Nghymru ym maes iechyd cyhoeddus;
- helpu i ysgogi buddsoddiadau ac arloesedd er mwyn sicrhau gwell iechyd, lles, tegwch a didueddrwydd, gan annog datblygu cynaliadwy yng Nghymru a'r byd;
- hwyluso'r ffordd ar gyfer cydweithredu, partneriaethau a rhwydweithio pellach yn Ewrop ac ar draws y byd;
- helpu i annog mwy o waith amlddisgyblaethol traws-sector a thraws-sefydliadol sy'n effeithiol ac yn rhesymegol.
- cynorthwyo sut mae ymchwil gymhwysol flaenllaw yn llywio a dylanwadu ar bolisi ac ymarfer;
- helpu i rannu gwybodaeth, tystiolaeth ac arferion gorau, a meithrin dysgu a datblygiad proffesiynol;
- creu cyfleoedd i gyfuno adnoddau a chynhyrchu incwm allanol;
- cefnogi'n swyddogaethau a'n cyfrifoldebau cenedlaethol a'r ymrwymiad i roi Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) ar waith, gan feithrin Cymru sy'n gyfrifol ar lefel fyd-eang; a
- chefnogi'r WHO i roi Agenda 2030 y Cenhedloedd Unedig gyfer Datblygu Cynaliadwy ar waith ar draws y byd.

GWEITHREDU AMSEROL CADW'N DDIOGEL

Yn ystod 2017, cadarnhaodd Rebecca Evans, Gweinidog Iechyd y Cyhoedd Cymru, fod Llywodraeth Cymru wedi derbyn yr argymhellion a wnaed gan Bwyllgor Sgrinio Cenedlaethol y DU a Phwyllgor Sgrinio Cymru i gyflwyno'r prawf cyn geni anfewnwithiol (NIPT) o fewn y rhaglen sgrinio cyn geni yng Nghymru.

Yn ystod 2018-19 byddwn yn gweithio gyda Llywodraeth Cymru, Byrddau Iechyd, Gwasanaeth Geneteg Cymru Gyfan a Phwyllgor Gwasanaethau Arbenigol Iechyd Cymru i roi hyn ar waith cyn gynted â phosibl.

Byddwn hefyd yn gweithio gyda chydlynwyr sgrinio Byrddau Iechyd i drafod sut y byddwn yn darparu gwybodaeth sgrinio wedi'i diweddarau i fenywod a threfnu sut y byddwn yn cael gwared â hen wybodaeth. Byddwn hefyd yn sicrhau bod y wybodaeth sydd ar gael ar dudalennau gwe Sgrinio Cyn Geni Cymru yn cynnwys y wybodaeth ddiweddaraf ac yn gywir.

Disgwylir strategaeth newydd ar gyfer ymrwrthedd i gyffuriau yn y DU yn 2018 ac rydym yn barod i gynorthwyo Llywodraeth Cymru i ddatblygu cynllun gweithredu cenedlaethol newydd i Gymru. Yn y cyfamser, byddwn yn parhau i gefnogi'r cynllun cyflenwi cenedlaethol presennol a chyflwyno'r Gydweithrediaeth Genedlaethol Heintiau sy'n Gysylltiedig â Gofal Iechyd (HCAI). Byddwn hefyd yn gweithio gyda Llywodraeth Cymru i adolygu'r broses o imiwneiddio yng Nghymru a pharhau i ddarparu arweinyddiaeth i GIG Cymru drwy roi cyngor a chymorth uniongyrchol, hyfforddiant ac addysg.

Yn 2018-19 byddwn yn parhau i gefnogi Cydweithrediaeth Genedlaethol HCAI, trefnu digwyddiadau rheolaidd i Fyrdau ac Ymddiriedolaethau Iechyd er mwyn cyflwyno adroddiad ar y cynnydd a wneir. Byddwn hefyd yn parhau i gefnogi a gwerthuso'r Cynllun Cyflenwi Ymrwrthedd i Gyffuriau (AMR) a byddwn yn cynorthwyo Llywodraeth Cymru i asesu'r goblygiadau i Gymru pan gyhoeddir strategaeth newydd y DU (a ddisgwylir yn 2018).

ddatblygu'r strategaeth. Rydym hefyd wedi bod yn gweithio ar gasglu data a thystiolaeth ar gyfer y strategaeth gordewdra. Yn ystod tymor yr Hydref 2018, bydd Llywodraeth Cymru yn lansio ymgynghoriad ar y strategaeth, a fydd yn amlinellu gweledigaeth eang i Gymru ac yn profi nifer o gynigion allweddol. Byddwn yn cyfrannu at y broses o ddatblygu'r cynigion hyn ac yn helpu i hyrwyddo'r ymgynghoriad ar raddfa eang.

CYMRU IACH

Rhoddodd Deddf Iechyd Cyhoeddus (Cymru) 2017 ddyletswydd ar Lywodraeth Cymru i ddatblygu strategaeth a oedd yn canolbwyntio ar atal a lleihau lefelau gordewdra. Rydym yn rhan o Fwrdd Datblygu Strategaeth Gordewdra Cenedlaethol Amlasiantaeth Llywodraeth Cymru ac yn gweithio'n agos gyda Llywodraeth Cymru er mwyn ei chynorthwyo i

EICH BARN CHI

**CAREM GAEL EICH BARN YNGHYLCH SUT
HOFFECH I NI WELLA’N GWASANAETHAU.**

**Os hoffech gysylltu â ni, gnewch
hynny ar bob cyfrif.**

 general.enquiries@wales.nhs.uk

**Gallwch hefyd gysylltu â ni drwy’r
cyfryngau cymdeithasol.**

[www.facebook.com/pages/Iechyd-
Cyhoeddus-Cymru](https://www.facebook.com/pages/Iechyd-Cyhoeddus-Cymru)

www.twitter.com/IechydCyhoeddus

www.vimeo.com/publichealthwales

DIOLCH

Diolch am roi o’ch amser
i ddarllen ein Datganiad
Ansawdd Blynyddol –
gobeithiwn ei fod yn helpu i
egluo ychydig yn fwy am yr
hyn a wnawn.

Er mwyn i ni wneud
gwelliannau i’n Datganiad
Ansawdd Blynyddol, byddem
yn ddiolchgar pe gallech
lenwi’r arolwg adborth ar-lein
drwy ddilyn y ddolen isod.

**[www.surveymonkey.co.uk/
r/8LK5S8F](https://www.surveymonkey.co.uk/r/8LK5S8F)**

